

1

Láthatár

Tankönyvhelyzet: a bőség zavara

4

Tanterem

Az Iskola másként program – konstruktív kritikai megközelítésben –
Birta-Székely Noémi írása

8

Diákszemmel

Az új osztályom... király! – a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum 9. B. osztályosainak véleménye

10

Szülői szemmel

Az „énidőm” jelen ideje – Csinta Samu írása

11

Láthatár

A következő ugrás az iskola! Nekik hova csengetnek be? – Nagy B. Szilárd írása

23

Hivatal

2

Portré

„Káosz jellemzi a román nyelv oktatását” – Jánossy Alíz beszélgetése Szabó Zsolt gyergyószentmiklósi román tanárral

5

Láthatár

Jubilált a kolozsvári kismamaklub – Kerekes Edit írása

6

Lélekjelenlét

Ami a hallgatás mögött húzódhat... avagy a bullying árulkodó jelei – Dáné Gabriella írása

12

Tanterem

Vetélkedővel emlékeztek a szabadságharcra a Kolozs megyei gimnazisták – Kiss Előd Gergely írása

14

Magánterület

Kölykök – Fóris-Ferenczi Rita írása

18

Tanterem

Szellemi-lelki edzés, önnevelési rendszer – Ozsváth Judit írása

16.

Műhelyhangulat képtári környezetben –
a magyar festészet napja Sepsiszentgyörgyön

2014.

11.

SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2014. NOVEMBER • 11. SZÁM

Fotó • Székely Nemzeti Múzeum

ISSN 2065-9725

- Tanárszemmel • Diákszemmel • Szülői szemmel • Lélekjelenlét •
- Tanterem • Láthatár • Óvoda • Fotóriport • Hivatalos •
- Iskola és kultúra • Pályáz(z)atok • Magánterület • Térkép •

Egy évre
csak
42 lej

Magyar Közoktatás

megrendelés a 2014–2015-ös tanévre:
m k o @ c o m m u n i t a s . r o

Kedves pedagógusok, jövődóbeli szerzők!

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

www.communitas.ro

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük a fenti bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia
Felelős kiadó: Lakatos András
Ára 3,5 lei.
Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

A kiadvány megjelenését az RMDSZ és a Communitas Alapítvány teszi lehetővé.

Új és régi kiadványt kapnak az elsősök, a másodikosoknak még várniuk kell

Tankönyvhelyzet: a bőség zavara

Másfél hónapos hiány után hamarosan háromféle tankönyvből is tanulhatnak majd az első osztályos diákok, ugyanis szinte egyszerre kapják kézhez az új tanterv szerint készült tankönyvet, illetve a régi utánnomását. A másodikosok azonban az óvások elbírálásának késlekedése miatt nem is reménykedhetnek abban, hogy idén megkapják az új tanterv szerinti kiadványokat, nekik egyelőre a régi segédeszközből kell tanulni.

Miután az oktatási minisztérium által az új tankönyvek elkészítésére meghirdetett licit a kiadók óvásai miatt hónapokig elhúzódott, a szaktárca felszólítása nyomán a tanfelügyelőségek a régi tankönyvekből rendelték utánnomást a kisdíákok számára. A pedagógusok maguk döntenek, melyiket használják a két kiadvány közül, ráadásul, ha adottak a technikai feltételek, a számos interaktív feladatot tartalmazó digitális tankönyvet is igénybe vehetik.

„A pedagógusok hozzáértésén múlik, hogy miként tudják a rendelkezésükre álló régi könyveket, segédanyagokat, munkafüzeteket az új tantervhez igazítani, és új, eszerint készült tankönyv nélkül is megtanítani az anyagot.”

Nem minden iskolában van számítógép

Király András oktatási államtitkár a sajtónak elmondta, hogy a magyar tagozatos első osztályosok esetében a pedagógusoknak az új ábécéskönyv és román tankönyv két-két változata közül kellett kiválasztaniuk a nekik legjobban tetszőt. A tanfelügyelőségek összesítik az adatokat, és továbbítják azokat a szaktárcának, amely megrendeli a kiadványokat a nyertes ki-

adóktól. „A digitális tankönyveket már most letölthetik a tanítók, tanítónők. Ezekben jópofa feladatok vannak, csak sajnos nem minden iskola, illetve elemi osztály rendelkezik számítógéppel” – nyilatkozta a sajtónak az államtitkár. Az oktatási minisztérium adatai szerint az e-tankönyvek feltöltését követően már az első két napban több tízezer keresték fel a szaktárca honlapját. Az első és második osztályosok számára a matematika- és környezeti nevelés, illetve az angolnyelv-tankönyv készül el, a másodikosok román tankönyvet is kapnak, akárcsak a kisebbségi oktatásban tanuló elsősök, akik differenciált román tankönyvből, illetve új magyar ábécéskönyvből tanulhatnak majd. A korábbi évektől eltérően a tankönyvek kétkötetesek lesznek, egyiket az első, másikat a második félévben használják majd a kisdíákok – a minisztérium ezzel azt a szülői és pedagógusi panaszt próbálta orvosolni, miszerint túl nehéz az elemisták iskolatáskája.

Király András elmondása szerint az első osztályosok november végén, december elején vehetik kézbe az új tanterv szerinti kiadványokat, és pár héttel előtte, november közepén érkeznek meg az iskolákba a régi tankönyvek utánnomásai is.

A tanítók döntenek

A második osztályosok esetében azonban más a helyzet, ők ebben a naptári évben biztos nem kapják meg az új tanterv szerinti kiadványokat, hiszen még nem zárult le az első közbeszerzési eljárás eredményeit kifogásoló óvások elbírálása, és a szaktárca csak ezt követően írhat ki újabb versenytárgyalást. „Csak reménykedhetünk, hogy második neki-futásra már nem lesznek fellebbezések, de így is lehetetlen megbecsülni, hogy mikor zárul le a folyamat, mikor kapják kézbe az új könyveket a másodikosok” – mondta az államtitkár.

Keresztély Irma Kovászna megyei főtanfelügyelő szerint a tanítóknak kell majd eldönteni, melyik segédanyagot használják a régi és új közül.

„Szinte egyszerre kapják meg az elsősök a régi változat utánnomott könyveit és az új tanterv alapján megírtakat. A tanítónőknek kell eldönteniük, hogy a régit vagy az újat használják” – magyarázta a főtanfelügyelő, aki szerint Kovászna megyében csupán az elsősöknek kellett utánnomást rendelni, a másodikosoktól ugyanis tavaly beszédtek a régi kiadványokat. Keresztély Irma úgy vélte, a pedagógusok hozzáértésén múlik, hogy miként tudják a rendelkezésükre álló régi könyveket, segédanyagokat, munkafüzeteket az új tantervhez igazítani, és új, eszerint készült tankönyv nélkül is megtanítani az anyagot.

„A digitális tankönyveket már most letölthetik a tanítók, tanítónők. Ezekben jópofa feladatok vannak, csak sajnos nem minden iskola, illetve elemi osztály rendelkezik számítógéppel – nyilatkozta a sajtónak az államtitkár.”

Szabó Gizella, a sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Gimnázium első osztályos diákjainak tanítónője úgy vélte, minden pedagógusnak megvan a saját módszere a betűvetés megtanítására, ezért az új tankönyvek nélkül is boldogulnak. Mint mondta, már ennek elektronikus változatát is bemutatták a gyerekeknek, akik nagyon szerették. „Jó megoldásnak tartom, hogy a papírkönyvben és a digitális változatban nem pontosan ugyanazok a feladatok vannak” – mondta a pedagógus. Hozzátette: az iskola is biztosít az első osztályosoknak számítógépet és vetítőt, de olyan osztály is akad, ahol a szülők vásárolták meg a berendezéseket.

P. M.

Beszélgetés Szabó Zsolt gyergyószentmiklósi román tanárral

„Káosz jellemzi a román nyelv oktatását”

Szabó Zsolt, a gyergyószentmiklósi Batthyány Ignác Szakközépiskola román tanára nagyon hamar a diákok kedvence lett, noha a sokak által rettegett román nyelvre oktatja tanulóit. Sikerének titka, hogy megértéssel, türelemmel viszonyul diákjaihoz, és igyekszik olyasmit nyújtani nekik, ami-re a kötelező tantervben nincs lehetőség. Nyaranta nagy érdeklődés övezi a román táborait, társszerzője az *Auxiliar didactic pentru învățarea limbii române ca limbă maternă* című könyvnek.

• Szabó Zsolt: „Aki összeállítja a tantervet, egyáltalán nem gondolnak a gyermekekre”

– Noha székely családban született, két nyelvet, a magyart és a románul beszélt anyanyelvi szinten. Hogyan lett kétnyelvű?

– Sokkal prózaibb a magyarázata, mint ahogy bárki is gondolná. Édesanyám szülei egyes házasságban éltek – nagyapám csikdánfalvi székely, nagymamám pedig vaslábi román –, és Vaslábon laktak. Mivel a települést többségben románok lakják, nincs magyar oktatás ott, és amikor édesanyám iskoláskorba cseperedett, nyilván román iskolába írtatták. Édesapám

gyergyószárhegyi székely családból származik, de a székelykeresztúri árvaházban nőtt fel, ahol abban az időben szintén nem volt magyar oktatás, így ő is román iskolában tanult. Szülei elég korán felmérték, hogy ha gyerekeik lesznek, nem tudnak majd segíteni a tanulásban, hiszen nem ismerik a különféle tantárgyak szaknyelvét magyarul. Így az a döntés született, hogy bennünket is román iskolába íratnak, ehhez pedig meg kellett tanítaniuk románul. Ezért édesanyám születésüktől kezdve románul beszélt hozzánk, édesapám pedig magyarul, még az esti mese olvasása is úgy történt, hogy előbb olvastak egy magyar mesét, utána egy román.

– Szabó Zsolt névvel senki nem gondolná önről román környezetben, hogy anyanyelvi szinten beszélt a románul. Volt-e hátránya a nevéből adódóan, illetve hogyan viszonyultak a románok a kétnyelvűségéhez?

– Hátrányom ebből soha nem származott, de mindig magyarázkodnom kellett. Főleg az egyetemen érződött, ahol az összes kollégám román volt, egyedül én voltam a kakukktójs. A kollégák mindig rákérdeztek, hol tanultam meg románul, a tanárok pedig szkeptikusan viszonyultak hozzám, és fontosnak tartották az elején tisztázni: több román tudás szükséges, mint amennyit feltételeznek a nevem alapján. Ekkor mindig el kellett mesélnem az egész életemet, hogyan tanultam meg románul, ám amint ezt tisztáztuk, utána teljesen befogadtak, és semmi gondom nem volt.

– Olyan tanárként, aki csak magyar gyermekeket oktat román nyelvre, mi a véleménye a román nyelv tanításáról?

– A román nyelv oktatására a káosz jellemző. De ez a káosz nemcsak a román nyelvre vonatkozik, hanem minden tantárgyra. Aki összeállítja a tantervet, egyáltalán nem gondolnak a gyermekekre, arra, hogy valójában mi érdekli őket, mire van igényük. Ezek a személyek vélhetően utoljára diákkorukban láttak katedrát, fogalmuk nincs

arról, mit jelent bemenni egy olyan osztályba, ahol a tanulóknak nem anyanyelvük a román, és ott tanítani. Tőlük is ugyanazt várják el, ugyanazoknak a követelményeknek kell megfelelniük román nyelvből, mint azoknak, akiknek anyanyelve – holott ez tulajdonképpen nem kérhető számon ezektől a gyerekektől. Magyarán, újra kellene gondolni az egész tantervet, de úgy, hogy avassanak be bennünket, tanárokat is, akik nap mint nap azokkal a problémákkal szembesülünk, amelyeket a túlbonyolított, nem román anyanyelvű gyerekeknek szóló tanterv okoz. Létrehozhatnának például egy bizottságot a tanterv kidolgozására, amelyben megynként vegyen részt egy általunk kijelölt tanár, s vegyék ki a tankönyvekből a sok fölösleges dolgot, amikkel nap

„Ezek a személyek vélhetően utoljára diákkorukban láttak katedrát, fogalmuk nincs arról, mit jelent bemenni egy olyan osztályba, ahol a tanulóknak nem anyanyelvük a román. Tőlük is ugyanazt várják el, ugyanazoknak a követelményeknek kell megfelelniük román nyelvből, mint azoknak, akiknek anyanyelve – holott ez tulajdonképpen nem kérhető számon ezektől a gyerekektől.”

mint nap vesződünk. Másrészt hiányzik a kommunikáció a román nyelv oktatásából. Nem egy olyan diákom van, aki 9-esre érettségizett románból, mert tudta az elméletet, a nyelvtant, megtanulta a leckéket, de nem tudna kérni románul egy kiló kenyeret az üzletben.

– Vannak-e kezdeményezések a helyzet megoldására, hiszen a problémákat régóta nehezményezik tanárok, szülők és diákok?

– A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem tett lépéseket ebben az ügyben, behozva egy olyan európai uniós módszert, amely a nem anyanyelvi szinten beszélt nyelvek oktatásáról szól – esetünkben a románról. A módszerben vannak bizonyos standardok, amiket be kell tartaniuk az oktatóknak, szerveztek ilyen irányú képzéseket, de sajnos a tanterv alig hagy teret a románánároknak ahhoz, hogy ezt megvalósíthassák. Ezért kellene magasabb szinteken mozditani valamit az ügy érdekében. Mi megértettük, hogy nem lehet a románt idegen nyelvként tanítani a székelgyermekeknek sem, mert az alkotmány nem engedi, de azt legalább megengedhetnék, hogy ne anyanyelvi szinten oktassuk. Ez az alkotmányt sem sérti, mégis lehetne eredményt elérni. Ebben az esetben heti több óra kellene legyen a tantervben, és logikusabban kellene felépíteniük az egészet. Magam is tapasztaltam, hogy kimondottan jó eredményeket lehet elérni azokkal a diákokkal, akiknél a képzésen tanultakat alkalmaztam. Szenzációs a módszer, de annál is jobb az, hogy nem annyit kell tanulnia az én diákomnak, mint a bukaresti vagy a galaci román gyerekeknek.

– Milyen ez a módszer, milyen új, a tanítást, tanulást megkönnyítő elemeket tartalmaz?

– Ezt úgy kell elképzelni pontosan, mint az angol nyelv oktatásánál alkalmazott módszert. Különböző tudásszinteket – A1, A2, B1, B2, C1, C2 – tartalmaz, és minden szintnek megfelelően kidolgoztak minimum száz tesztet, száz gyakorlatot, amik egyszerűek, játékosak, lehetetlen, hogy legalább nyolcvanhat belőlük ne tudna megoldani a gyerek. A képzés konkrét eredménye az volt, hogy 2012-ben kiadtunk egy gyakorlatos könyvet, amit mi, gyergyói románánárok állítottunk össze, ennek akkora sikere lett, hogy nemrégiben újabb könyv jelent meg, aminek szerkesztésén már csíkszeredai kollégák is dolgoztak. Az első három könyvet, ami kijött a nyomdából, áadtuk Victor Pontának, Liviu Dragneának és Mircea Duşának a javaslatlaltal, hogy jó lenne ezt továbbítani az illetékeseknek. Ponta megígérte, hogy átadja a tanügyminiszternek, és nagyon pozitívan értékelte fáradozásainkat, de ne feledkezzünk meg arról sem, hogy kampányidőszak van.

– Mit tartalmaznak ezek a könyvek, miben térnek el a már ismert tankönyvektől?

– A legfontosabb jellemzőjük, hogy eleve nem román anyanyelvű gyerekek számára szerkesztettük, és kompetenciát fejleszt. A könyveket egyébként 5–8 osztályos kortól egészen a középiskola elvégzéséig használhatják a gyerekek, B1, B2, C1 és C2 szintekre szólnak. Ami nagyon fontos, hogy mind a

„Megértettük, hogy nem lehet a románt idegen nyelvként tanítani a székelgyermekeknek sem, mert az alkotmány nem engedi, de azt legalább megengedhetnék, hogy ne anyanyelvi szinten oktassuk. Ez az alkotmányt sem sérti, mégis lehetne eredményt elérni.”

négy kompetenciát fejleszt: a szövegértelmezést, szövegírást, beszédet és a nyelvtant. Ezek mind alapvetően fontosak ahhoz, hogy egy gyerek jó kedvvel lásson hozzá egy feladat elvégzéséhez, és sikerélménye legyen. Mindezt megtapasztaltam a saját diákjaimmal, de hasonló eredményekről számoltak be a más iskolában tanító kollégáim is.

– Ezzel szemben viszont ott a tanterv, amit kötelező tanítani...

– Igen, a tanterv, ezzel ütközünk mindig. Viszont létezik egy kiskapu, hogy diákoknak portfóliókat kell összeállítaniuk, ami tartalmazza az iskolán kívüli tevékenységüket, az úgynevezett szorgalmi feladatokat. Mi javasoljuk a könyvet és a benne lévő feladatokat, amiket könnyű elvégezni, sokat és jól lehet dolgozni belőlük. Egyelőre így tudjuk „kicselezni” a tantervet, de ha lenne például heti egy kommunikációs óra román nyelvből, ez alatt is nagyon jó eredményeket tudnánk elérni.

– Emellett immár hat éve szervez románánatáborokat vakációban. Hogyan fogalmazódott meg a nyári nyelvtáborok ötlete?

– Nem saját ötlet, Schuller Júlia angol szakos kolléganőm már régóta szervez angoltáborokat, többen is biztattak, hogy jó lenne románánatábor is szervezni. Eleinte idegenkedtem tőle, mert azt hittem, nem lesz érdeklődés, de aztán belevágtam. Első évben szórólapokat osztogattunk, aztán már a második évtől nem volt erre sem szükség, hiszen a régi táborozóink szinte mind eljöttek, és új érdeklődőket is hoztak. Azóta évről évre jönnek a gyerekek.

– Hogyan tanulnak ezekben a táborokban a diákok?

– Játékosan, türelemmel és szeretettel. A lényege az, hogy mindent románul csinálunk, és a skolasztikus módszereket otthon hagyjuk. Például sétálunk az erdőben, felveszek egy követ, mutatom: o piatră. Felveszek még egyet és mondom: doua pietre. Nem kell magyarázni az egyes szám-többszám, sem a nevek összefüggéseit, mert eleve helyesen rögzül a szó. Aztán az új szóval egyszerű mondatot is mondunk: a kő szép. De az ebédőre is úgy mehetnek be, ha elmondják, mi van a tányéron – nyilván előtte elmondjuk mi. Sűgni is lehet, de akit rajtacsípünk, az a barátjával együtt a sor végére kell menjen, és megtanítsa neki, amit nem tudott. Azon vagyunk, hogy egymást segítsék, a jobb képességű gyerek segítsen a gyengébbnek felzárkózni. Természetesen emellett vannak feladatlapok, amiket meg kell oldani, de ebbe is vittünk egy kis játékosságot, ugyanis pontokat lehet gyűjteni a tábor kezdetétől a végéig, és az utolsó táborútól mellett a pontok számának függvényében mindenki ajándékot kap.

– Mik a visszajelzések?

– Annál jobb visszajelzés nem kell, mint az, hogy évről évre visszajönnek a gyerekek táborba, és a szülők engedik őket. Nyilván nem lehet egy hét alatt megtanulni románul, de amit ott „összegyűjtögetnek”, azt igen jól hasznosítják az iskolában. Rendszerint arról számolnak be, hogy könnyebben megy a románánulás az iskolában is. Erről magam is meggyőződtem, ugyanis van olyan ötödikes tanítványom, aki első korától táborozik, és jobb fogalmazást írt, mint az a hetedikes, aki először jött táborba.

JÁNOSSY ALÍZ

Az Iskola másként program – konstruktív kritikai megközelítésben

Ha pedagógusként halljuk, többnyire kellemes érzelmi töltete van e szószervezetnek, diákként pedig egyenesen lázba hoz. A témában cikkező sajtót szemlélgetve pedig nem találunk mást, csak pozitív tartalmú, izgalmas és kreatív címeket. Vidám, felszabadultan mosolygó gyermekarcok néznek ránk az írásokhoz csatolt fotókról. Izgalmasabbnál izgalmasabb helyszíneken készülnek: erdőben, lovardában, méhesben, kalandparkban, építőtelepen, konyhában, sportpályán, múzeumban, színházban, állat- és botanikus kertben, könyvtárban, játszótéren. Önkéntelenül is eszembe jut egy csendes egyetemi hallgató, amint egy tanárszakos tevékenység közben, amelynek keretében arról kellett nyilatkoznia, hogy ha tehetné, ki mit tanítana meg másoknak, aminek eredményeként izgalmas „iskolai tananyag” körvonalazódik, szinte kiszakadt belőle a kérdés: Miért nincsenek igazából ilyen iskolák?

„Miért csak az Iskola másként program hetében látunk vidám és felszabadult gyermekarcokat? Izgatottan szervezkedő pedagógusokat, lázas lelkesedéssel besegítő szülőket, családtagokat? Egyértelműen naivnak nevezhető ez a kérdés is.”

Aki ismeri a romániai oktatási rendszert, naivnak tekintheti a fenti kérdést, de most jómagam is – noha szakmai szempontból igyekszem megközelíteni az Iskola másként program jelentőségét, ezt teszem: Miért csak az Iskola másként program hetében látunk vidám és felszabadult gyermekarcokat? Izgatottan szervezkedő pedagógusokat, lázas lelkesedéssel besegítő szülőket, családtagokat? Egyértelműen naivnak nevezhető ez a kérdés is, de engedtessek meg, hogy még egy kicsit boncolgassam a problémát a fenti kontextusban.

Utoljára a kifejezés szemantikai vonatására hívnám fel a figyelmet, amely

a gondolkodó embert önkéntelenül is arra készteti, hogy a másként kifejezés az iskola szó mellett valami olyan jelentésre utalhat, hogy az iskola ebben az értelemben más, vagyis jó vagy jobb, de egyébként éppen csak elviselhető. És akkor még nem beszéltünk a program alkalmazása közben felmerülő, főként szervezési és adminisztratív gondokról. Hogy mennyi fejtörést okozhat például egy kirándulás megszervezése, amikor egy város iskolái egyszerre szeretnének buszt bérelni erre a célra. Vagy amikor egy iskolavezető arra a kérdésre, hogy elegendőnek tartja-e az egy hetet, a különböző, többnyire bürokratikusnak nevezett adminisztrációs feltételek véghezvitelére hivatkozva, azt válaszolja, még sok is. A kötött időkeretek miatt kötelező jelleget is ölthet a program, ami nem tesz jót sem tartalmi, sem szervezési szempontból.

Félreértés ne essék! Egyáltalán nem a program hiábavalóságát szeretném kiemelni, sőt. Inkább azt szeretném szemléltetni, hogy mindezek a célok, módszerek és tevékenységek, maga az egész koncepció, mely az Iskola másként programot alátámasztja, gyermekcentrikus – az életkori sajátosságokat, biológiai és pszichológiai szükségleteket, vagyis a hatékony és szabad tanulás alappilléreit biztosítja. Szükségessé teszi annak felismerését is, hogy az iskola a helyi közosság ügye. De hogyan is kezdődött mindez? A 2011–2012 tanévstruktúrára vonatkozó 4292/2011 számú törvényrendelet értelmében a romániai iskolákban először vezetik be Iskola másként címmel azt az egyhetes extracurriculáris programot, amely később, a 2012–2013 tanévtől kezdődően Tudj többet, légy jobb! elnevezéssel bővül. A rendelet szövegében azt olvashatjuk, hogy a tevékenységek kiválasztásában elsősorban a gyermekek és szüleik elvárásait kell figyelembe venni, és törekedni arra, hogy a helyi iskolákkal, intézményekkel és szervezetekkel pozitív, együttműködésen alapuló kapcsolatokat építsünk ki. A rendelet az alkalmazott módszerekre is tesz javaslatot, amelyek között főként a csoportos, együttműködésen alapuló, közösségi és az önkifejezést lehetővé tevő módszerek kapnak helyet. Mindez

annyira jól hangzik, hogy egyből arra kell gondolnom, mennyire más lenne az iskola, ha az egész oktatási rendszert hasonlóan fognánk fel. Mentségemre szolgáljon, nemcsak én vagyok ennyire álmodozó, hiszen találkozhatunk hasonló kezdeményezésekkel, amelyek a fenti logika alapján szintén érzik az ellentmondást. Ilyen például az *Együtt tegyük MÁSSÁ az iskolát!* (Pro Arta Egyesület), vagy *Használd ki a lehetőséget, fedezd fel magad, légy más, és maradj is olyan!* (Országos Diáktanács).

Zárásként a fenti gondolatok összefoglalására Nahalka István (2014) konst-

„Nem vagyunk képesek ellenőrzés alatt tartani a teljes tanulási folyamatot, és ez nem is szükséges. A tanulást többnyire önállóvá, a tanulók és a tanulócsoportok által irányítottá kell tenni. Több szabadságot és bizalmat biztosítani számukra; a pedagógus csak irányítója ennek a folyamatnak.”

ruktív pedagógiával kapcsolatos nézeteit hívnám segítségül. Iskolai rendszerünk merevsége azzal a felfogással is magyarázható, mely szerint a pedagógusok azt hiszik, hogy a tanulás folyamata teljes egészében általuk kontrollálható. Ha a konstruktív tanulás tételeit elfogadjuk, láthatjuk, hogy ez egyáltalán nincs így. Nem vagyunk képesek ellenőrzés alatt tartani a teljes tanulási folyamatot, és ez nem is szükséges. A tanulást többnyire önállóvá, a tanulók és a tanulócsoportok által irányítottá kell tenni. Több szabadságot és bizalmat biztosítani számukra; a pedagógus csak irányítója ennek a folyamatnak. Mindez teljesen más szemléletet vár el a pedagógusok és a tanulók részéről is, de többnyire egyik félnek sincs tapasztalata erről.

BIRTA-SZÉKELY NOÉMI

Jubilált a kolozsvári kismamaklub

Kispapa – Herédi Zsolt – alapította 15 évvel ezelőtt Kolozsvár első civil családtámogató közösségi kezdeményezéseként a kismamaklubot, amely október végén ünnepelte a születésnapját. Volt ott minden, ami egy születésnaphoz kell: szakmai beszélgetés, gyermekprogramok, könyvbemutató, tízkilós torta, tánc, muzsikások, hatalmas ünneplő sereg.

A jubileumi rendezvény szakmai része már október 24-én, pénteken elkezdődött, a különböző erdélyi települések kismamaklubjai, magyarországi, vajdasági és kárpátaljai családvédő szervezetek képviselői tanácskoztak az együttműködés további lehetőségeiről. Másnap délelőtt kerekasztal-beszélgetésen tucatnyi hazai és anyaországi szakember kereste a választ az átfogó kérdésre: Mit tehetünk az anyákért? Czirjék Kati háromgyermekes édesanyja, blogger vitaindítójában a gyermekvállalás specifikus hazai állapotáról beszélt: „...ördögi kör: a gyerek kell a szülőnek, a közösségnek és az államnak is. De az ebből származó problémahalmaz a szülő felelőssége.” A teljes szöveg Kati blogján olvasható (Nincsnálamabölcsekköve.wordpress.com). A beszélgetésen Deme Ilona, a kismamaklubot működtető Életfa Családsegítő Egyesület elnöke bejelentette: igyekeznek véglegesíteni azt a javaslatcsomagot, amely a jelenleginél szélesebb körű jogokat biztosítana a családoknak, nagycsaládoknak. Azt remélik, ezzel sikerül kedvezően befolyásolniuk a törvényalkotást is. Ehhez segítséget ígért Fekete Emőke jogász, támogatását ajánlotta Kolozsvár alpolgármestere, Horváth Anna is. Ajándékból is jutott bőven szombaton délután. Szabó Kinga, a kismamaklub vezetője egyenesen babérját kapott munkatársaitól köszönetképpen hosszú évek fáradhatatlan munkásságáért. Igazából mindenki kapott ajándékot: a klubos gyermekek aranymondásaiából összeválogatott kötetet (*Milyen színű a valósínű?*, Ábel Kiadó). A legszebb pedig az volt talán, hogy a kötetben szereplő egykori kis totyogó bölcsek közül sokan ma már másfél méteresnél is magasabb, komoly elemistaként-gimnazistaként gyűjtöttak szülinapi gyertyákat a hatalmas torta körül. Az est a Tarisznýás együttes és Bárdos Réka vidám-játékos táncházával ért véget.

KEREKES EDIT

• Deme Ilona Életfa-elnök (egyik) elemében

• Nagy ujjongással fogadták a gyerekek a tízkilós tortát

• Torta és háziszörp után Bárdos Réka és a Tarisznýás ugrándoztatta meg a vendégsereget

Ami a hallgatás mögött húzódhat... avagy a bullying árulkodó jelei

Iskolakezdést követően sok szülő várva várja, hogy minél többet megtudjon gyermeke iskolai életéről, kíváncsi arra, mi is történik abban az új világban, melyben ő szülőként már csak közvetetten szerepel. Néhány gyerek szívesen csacsog, ömlik belőle a szó, szívesen osztja meg élményeit. Más

érvényesülni, „helyet” szerezni magának: széles ívben kicsapva az ajtót, magabiztosan leülve az első helyre, ki az, aki tanító néni mellett – mint egy kiscsibe a kotló mellett – akar meghúzódní, vagy ki az, aki a sarokban megpróbál szinte észrevétlenné válni. Ezek már utalhatnak arra, ki az, aki

kompetenciák, az interperszonális képességek nem megfelelő fokú fejlettsége húzódní.

Ezzel szemben az agresszorok dominánsak, többnyire fizikailag is erősebbek társaiknál, nem képesek impulzusaik kontrolljára, így nem tudják agresszív késztetéseiket gátolni. Többnyire magas szintű önértékeléssel és pozitív énképpel rendelkeznek, empátiaszintjük azonban alacsony, mindenképp arra töreksenek, hogy felhívják magukra a figyelmet, és saját akaratukat érvényesítsék. Gyakran központi szerepet töltenek be a csoportban, olykor azonban épp az ellenkezője figyelhető meg: agresszivitásuk miatt kitaszítottak, ami csak tovább fokozza a problémákat. Olykor az ott-onról tanult viselkedésmintát hozzák magukkal az iskolába, a közösségbe. Sok agresszor gyerek otthon, a családi

• „Az áldozat szerepében lévő gyerekek általában szorongóak, visszahúzódníak.”

esetben azonban a szülő megdöbbenve tapasztalja, hogy gyermeke viselkedése megváltozik, az iskolakezdést követően zárkózottá válik, nem szívesen beszél arról, ami vele történik, vagy válaszlai hiányosak, részlegesek, a kedvetlenség, a közöny jellemző rájuk. Súlyosabb esetben akár szorongás vagy depresszió is felléphet, a gyerek teljesen visszahúzódní, nem akar iskolába menni, fej- vagy hasfájásra panaszkodik, bepí-sí, elkezdí rágni a körmét, éjszaka nem mer elaludni, vagy rémálmai vannak.

Áldozatok és agresszorok

Mi is húzódní mindezek mögött? Az iskolai csoportoknak megvan a maguk jól, szinte észrevétlenül, „spontánul” felépülő hierarchiájuk, amelynek első csírái már az első iskolai napon meg-jelennek. Elég megfigyelni, hogyan ér-keznek a gyerekek, ki hogyan próbál

domináns, aki megpróbál mindenképp érvényt szerezni magának, vagy ki az, aki érzékenyen, visszahúzódní próbál meg láthatatlanná válni, átengedve a teret másoknak, lehetővé téve, hogy az iskolai zaklatás, agresszió áldozatává váljon.

Milyenek is ezek a gyerekek? Amennyiben megpróbálunk tipizálni, a következőket figyelhetjük meg: az áldozat szerepében levő gyerekek általában szorongóak, visszahúzódníak, érzékenyek, önértékelésük alacsony. Gyakran önmagukat hibáztatják, ha valami nem sikerül, és szinte rettegnek, hogy nem leszek képesek megfelelni környezetük elvárásainak. Ugyanakkor nem képesek megvédeni magukat, sokszor nem is mernek szólni másnak mindarról, ami velük történik épp amiatt, hogy úgy érzik, valahol ők maguk a hibásak. Mindezek hátterében hiányos szociális

„Az egyik leglényegesebb a gyermekekre való odafigyelés, az apró figyelmeztető jelek észrevétele, vagy amennyiben a gyerek képes verbálisan is megfogalmazni problémáját, akkor nagyon fontos azt meghallgatni, komolyan venni. Biztosítani kell őt a teljes elfogadásról, és mivel az áldozat szerepében lévő gyerekek hajlamosak saját magukat hibáztatni, lényeges meggyőzni őket arról, hogy nem ők tehetnek a kialakult helyzetről.”

környezetben az áldozat szerepét tölti be, nem ismer más megoldási mintát a konfliktusok kezelésére, mint a verést, és a felgyülemlett érzelmi traumák, feszültségek levezetésére sem képes konstruktív módon.

Az erőviszonyok különbözősége

Hogy miként is nyilvánul meg a zaklatás, mikor is beszélhetünk bullyingról,

főként kisiskolások esetében – akik tudvalevőleg nehezen fékezik magukat? Az egyik lényeges tényező a résztvevők közti erőviszonyok különbözősége, a másik – és talán ez a fontosabb – a szándékosság, illetve az ismétlődő jelleg. A megnyilvánulási formák: fizikai (verekedés, mások tulajdonának tönkretétele), verbális (gúnynevek, beszólások, sértegetések), érzelmi (kiközösítés, visszautasítás, negatív híresztelések terjesztése), valamint a modern technológia révén a cyberbullying, azaz üzenetben, internetes oldalakon történő fenyegetések, megalázó tartalmak közzététele.

Mit tehet ez esetben a szülő? Az egyik leglényegesebb a gyermekre való odafigyelés, az apró figyelmeztető jelek észrevétele, vagy amennyiben a gyerek képes verbálisan is megfogalmazni problémáját, akkor nagyon fontos azt meghallgatni, komolyan venni. Biztosítani kell őt a teljes elfogadásról, és mivel az áldozat szerepében lévő gyerekek hajlamosak saját magukat hibáztatni, lényeges meggyőzni őket arról, hogy nem ők tehetnek a kialakult helyzetről. Fel kell térképezni azokat a lehetőségeket, melyek révén a kicsi megvédheti magát, kiemelve, hogy a bosszú, az agresszió megismétlése nem jelent megoldást. Ugyanakkor lényeges a gyerekkel közösen felfedezni olyan tevékenységi területeket, amelyekben kompetensnek érezheti magát, és növelheti önbizalmát. Amennyiben a tünetek súlyosabbak (depresszió, szorongás vagy szomatikus tünetek jelennek meg), mindenképp érdemes szakemberhez fordulni.

Az iskola összetett szerepe

Az iskola szerepe ebben a folyamatban rendkívül összetett. Elsősorban azért, mert a legtöbb agresszív jelenség láthatatlan módon zajlik, az agresszorok nagyon is ki tudják választani azokat a pillanatokat amikor nehezen rajtakaphatóak, másrészt mert nagyon nehéz különbséget tenni a mindennapos iskolai bakalódások és a hosszú időn keresztül fennálló, szándékos agresszív megnyilvánulások között.

Éppen ezért valós szükség van iskolai erőszak-megelőző programok bevezetésére, valamint a pedagógusok ilyen irányba való továbbképzésére. De melyek is tulajdonképp egy ilyen jellegű program elsődleges célkitűzései? Elsősorban mindazoknak

a személyes és szociális kompetenciáknak a fejlesztése, melyek hiánya vagy alacsony szintje lehetővé teszik a jelenség kialakulását. Az agresszorok esetében ide tartozik a düh menedzselése, az energiamoduláció, az empátia kialakítása, valamint olyan szociális készségek birtoklása, melyek révén elkerülhető az agresszió (pl. magas negatív érzelmi feszültségi állapotban hogyan oldható meg egy helyzet a másik fizikai bántalmazása nélkül).

Az áldozatok esetében lényeges a hatékony kommunikációs készségek, az önbizalom fejlesztése, a provokációnak való ellenállás és a proaktív stratégiák kialakítása, melyek révén felismerhetik és elkerülhetik a fizikai fenyegetettséggel járó helyzeteket.

Az erőszak-megelőző programok bevezetése nagyfokú segítséget nyújthatna a pedagógusoknak, kiknek reális segítségre van szükségük bizonyos helyzetek kezelésében, azonban ezek hatékony működéséhez több tényező is elengedhetetlen.

Az egyik ezek közül az iskola és a család közötti együttműködés – minél erősebb ez a kapcsolat, annál könnyebb a szülőket is bevonni, annál hatékonyabban érvényesülhetnek a közös ér-

„Nem elhanyagolható az iskolai környezet milyensége sem, hisz a rendezett, esztétikus, világos, karbantartott, jól megvilágított környezet hozzájárul az általános jó közérzethez. Számadatokkal alátámasztható, hogy a sötét, eldugott folyosókkal rendelkező, piszkos, rendezetlen iskolai környezet egyenes összefüggésben áll az agresszív cselekedetek magas számával.”

tékek, annál szilárdabb a nevelési alap. Ugyanakkor lényeges az iskola általános szellemisége, az erőszak határozott elutasítása, a konstruktív konfliktusmegoldó stratégiák általános alkalmazása a tanárok, pedagógusok részéről is. Nem elhanyagolható az iskolai

• Domináns agresszorok és vesztesek

környezet milyensége sem, hisz a rendezett, esztétikus, világos, karbantartott, jól megvilágított környezet, amelyért mindenki felelősséget vállal, hozzájárul az általános jó közérzethez és a rongálások számának csökkenéséhez is. Számadatokkal alátámasztható, hogy a sötét, eldugott folyosókkal rendelkező, piszkos, rendezetlen iskolai környezet egyenes összefüggésben áll az agresszív cselekedetek magas számával.

A másik alapvető tényező a megelőző programok korai gyakorlatba ültetése az életkori sajátosságok figyelembevételével. Minél korábban sajátítanak el a gyerekek egy képességet, annál hatékonyabban lesznek képesek alkalmazni azt a későbbiekben.

DÁNÉ GABRIELLA

Az új osztályom... király!

A kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum 9. B. osztályában matematika–informatika–intenzív angol szakon 29 diák tanul. Akad köztük, aki korábban is az iskola tanulója volt, de akad a Székelyföldről bentlakási életre érkező, intenzíven sportoló is. Arról faggattuk őket, hogy érzik magukat az új közösségben.

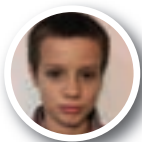
Szeretem az új iskolát, örülök, hogy jó osztályközösségbe kerültem, már barátokat is szereztem, akikkel jókat szoktunk nevetgélni, beszélgetni szünetekben. Az tetszik a legjobban, hogy teljesen magyar iskolába jöttem. Korábban magyar tagozatos iskolába jártam, ott eléggé szűkösen éreztük magunkat. Kicsit azért honvágyam van.

Becszy Tamás

Nagyon jónak látom az új osztályt. A közösségünket szeretem, szerintem összetartó, és megszoktuk már egymást segítség nélkül. Jó lenne, ha egyes órákon nem lenne hangzavar, akkor minden tökéletes lenne.

Kiss Dávid Andor

Nekem tetszik az új iskola és az osztály is, jó a hangulat. Nehezen ismerkedek, de sikerült beilleszkednem, nagyon örülök, hogy ebbe az osztályba kerültem. Lehet, hogy több közös találkozás még jobban megerősítené a közösséget.

Zagoni Barna

Az új osztály jó. Tetszik, hogy új barátokat szerezhetünk, de hiányoznak a régi osztálytársak. Sokat segített az osztályfőnökünk abban, hogy már sikerült közösséggé formálódjunk.

Réthi Anita

Az új iskola még szokatlán, de barátságos. Az osztály már öt hét után annyira összehangolódott, hogy szinte olyan, mintha mindannyian gyerekkorunk óta ismernénk egymást.

Sikerült jó közösséggé válnunk, ebben többnyire az oszi néni segít, a magyartanárnő a sok órabeli csoportos tevékenységgel. A matekháziban felmerülő nehézségek arra ösztönzik az embert, hogy segítsen az osztálytársán. Egy még jobb csapat összekovácsolódása érdekében jó lenne egy-két osztálykirándulás.

Ábrahám Zsófia Csilla

Nagyon szeretem az új iskolát, mivel nagyon jó a társaság. Szeretem, hogy vannak sportlehetőségek, és a tanárok is elég jól tanítanak. Már elég jól összeszokott az osztály. Sokféle ember, sokféle személyiség, régi barátok, minden van az osztályban.

Both Krisztián

Nekem nagyon tetszik az új osztályom. Én eddig is ide jártam. Sok osztálytársam ugyanaz, a legtöbben pedig a párhuzamos osztályokba járnak. Szerintem sikerült közösséggé formálódjunk, amiben segítségünkre volt az osztályfőnöknőnk. Esetleg egy tábor még jobban összehozna minket, és megtanulnánk bízni egymásban.

Osváth Barbara

Az új iskola nagyon jó, jó a társaság, bár hiányoznak a régi osztálytársak. A közösség hamar létrejött, az oszi is segít ebben. Nagyobb megnyílast javasolnék.

Makkai Ábel

Örülök, hogy ez a profilválasztás keretek közé szorítja az órákat, nem muszáj azt tanulnom nagy óraszámokban, ami nem tetszik. A régi osztályból bizonyos barátok hiányoznak. Valamilyen szinten sikerült közösséggé

formálódjunk, önmagunk személyisége segített ebben. Egy 2-3 napos osztálykirándulás, ahol iskola- és tanulásmentesen még jobban megismerkedhetnénk, elősegítené a folyamatot.

Ilyés Zalán

Az új iskolát kedvesnek, megértőnek látom. Jól esik, hogy segítjük egymást. Az eltelt idő alatt siettünk megismerni egymást, most nagyon jól egyezünk, és segítjük egymást. Remélem, ez nem is fog megváltozni.

Bodis Tamás

Kedvesek a tanárok, nagyon rendesek a diákok, és van egy nagy udvar. Nem hiányzik semmi! Az osztály hamar összeszokott, és mind jól egyezünk. A lényeg, hogy megértők legyünk és türelmesek. Ez a legfontosabb.

Aierizer Sámuel

Az osztály rendes és barátságos. Örülök, hogy új barátokra tehettem szert. Eddig még nem sikerült teljesen közösséggé alakulnunk, mert még ismerkedünk.

Nagy Dániel Levente

Sok új embert megismerhettem. Ha mindenki kedves mindenkivel, nem veszekszünk, és segítünk egymásnak, akkor összetartó csapatává fogunk kovácsolódni.

Osváth Evelina

Eddig nagyon tetszik az osztály. Jó, hogy lehet választani, hogy mit szeretnél inkább tanulni, persze bizonyos keretek között. Úgy érzem, jó közösség lettünk. Mi magunk mentünk

oda egymáshoz beszélgetni, megismer-ni egymást. Volt 1-2 játék órán is a taná-rokkal, de az nem sokat segített. Hasznos lenne egy kirándulás, legalább 2-3 na-pos. A csapatjátékok is fontosak lehet-nek, meg persze a közös programok.

Balogh Benjámin

Elég jó közösségben va-gyunk, de hiányzik a csapatszellem. Fenntart-juk a jó hangulatot, de még nem érzem, hogy valóban összetartanánk.

Biztos vagyok benne, hogy ez idővel ki fog alakulni, viszont ehhez valami ki-rándulás is kellene.

Kedves Albert

Az iskola nagyon tetszik, a régi osztálytársaim hi-ányoznak a legjobban. Az osztályban nagyon jó barátságok alakultak ki. Biztos, hogy össze fog rá-zódni a csapat.

Csorba István Botond

Tetszik az iskola, nagyon jó közösséget alapítot-tunk. Jó lenne több időt együtt tölteni, kirándu-láson részt venni. Jó, ha türelmesek vagyunk egymással.

Székely Róbert

Nagyon tetszik az új sul-i, a társaság jobb, mint az előző iskolámban. A ta-nárok is kedvesebbek, megértőbbek és szigo-rúbbak, jó négyévi taní-tást biztosítanak. Az osztályközösségbe hamar beilleszkedtünk, mindenki jól egyezik mindenkivel, gondok nincse-nek. Azt javaslom az osztálynak, hogy ne változzon meg senki, mivel ez egy tö-kéletes, megértő és segítőkész osztály.

Kovács Róbert

Az új iskola közepes, az osztály jó. Hiányzik a ta-nárokkal való jó, baráti kapcsolat. Tetszik, hogy az órán mindenki figyel, legalábbis teszi magát, így aki akar, az tud is tanulni. Már jócs-kán összeszoktunk, de még van mit „ko-vácsolódunk”, amit a szünetek segíte-nek. Azt javaslom, menjünk több helyre

(kirándulni stb.), és a csapatokat mindig kavarjuk, hogy ne legyenek „bandák”, azaz mindenki legyen többé-kevésbé barát a másikkal.

Enyedi Mihály

Én nagyon szeretem az új osztályomat. Úgy ér-zem, nagyon jó közösség vagyunk, és már egész jól összebarátkoztunk, ebben az osztályfőnöknő és a tanárok is segítettek a sok közös programmal. Még jobban segítene, ha elmennénk valahova kirándulni, úgy jobban megismernénk egymást, és él-ményekkel is gazdagodhatunk.

Gergely Márta Tímea

Jó a hangulat az iskolá-ban és az osztályban is, hiányoznak azért a régi osztálytársaim. Egymás megismerése, közös ér-deklődési körök szerzése elősegíti a jó csapattá ko-vácsolódást.

Péter Anna

Én régebb is az Apá-czaiba jártam, az új osz-tályom, ahogy manap-ság mondják, király. Nagyon összetartóak és barátságosak vagyunk.

Hiányoznak egyes korábbi társaim. Nagyon jó és vicces osztály lettünk.

Papp Kincső

Még szokatlan, de érde-kes az új iskola. Sokkal több a választék a szak-köröket illetően. A han-gulatnak és a társaság-nak hála, az osztályunk

életteli, barátságos közösség.

Szalai Andrea

Az iskolát szeretem és a tanárokat is. Tetszik, hogy van zene szüne-tekben. Kell, hogy mi-nél többet beszéljünk egymással.

Kerekes Zoltán

Jónak találom az új osz-tályt. Sok új barátom lett, de azért hiányoznak a régiek. Sikerült már kö-zösséggé formálódunk,

de azért még vannak emberek, akikkel nem sokat beszélünk. Segítene, ha sza-badidőnkben találkozna-nk, közös prog-ramot szerveznénk.

Kádár Tamás

Nagyon tetszik az új is-kola és osztály. Ahova eddig jártam, ott keve-sen voltunk, most élvez-em, hogy ilyen sokan vagyunk. Hiányzik egy-két volt tanárom. Szerintem eléggé jó közösséggé alakultunk már. Ebben a kö-zös programok segítettek és az, hogy napi nyolc órát együtt vagyunk. Sok-sok osztálykirándulás és hasonló délutáni programok segítenék elő, hogy még job-ban összekovácsolódjunk.

Kundi Sarolta

Az osztály tetszik, na-gyon kedvesek! Most jöttem Kolozsvárra, és tet-szik, hogy megértők a tanárok. Sajnos kevés lány van most az osz-tályban. Sikerült összerázódnunk, ha-bár csak az osztály egyik részével. Az volt a segítségemre, hogy mindenki nyi-tott a barátkozásra. A régi osztályom-mal voltunk Algyógyon, egy csapat-építőtréning-szerű táborban, az nagyon jól közösséggé kovácsol.

Tóth Ádám

Az új iskolát nagyon ér-dekesnek látom. Legjob-ban az új osztálytársak tetszenek, jól megértjük egymást. Egy csoporttú-ra vagy akármilyen kö-zös foglalkozás segítené elmélyíteni a kapcsolatokat.

Páll Hunor

Tetszik az új iskola, na-gyon jó az osztályom hangulata, és úgy tű-nik, jófej osztálytársaim vannak. Kezdünk las-san közösséggé formá-lódni, persze én elég nehezen barátko-zom, tehát még nincsenek nagyon barátaim. De majd lesznek. Így ahogy van, nagyon bejön a hely és az embe-rek is, a tanárokkal sincs bajom.

Tordai Soós Veron

SZÖVEG: KERESKES EDIT

Az „énidőm” jelen ideje

Isten ments, hogy most a saját diákkori élményeimmel rukkoljak elő, az elsők, akik kiröhögnek, épp a saját gyermekeim lennének, s azt azért elég nehezen viseli az ember. Pedig ebben az esetben igazán nyugodt lélekkel tudnék előhozakodni, hogy bezzeg az én időmben, és talán nem lenne benne semmi túlzás, nosztalgia, generációs frusztráció. Mert hogy a sokadik olyan hírről szembesülök, amely arról szól, hogy diák vert tanárt az iskolában. Vagy csak akart, s a tanerő fegyelmező szándékú ellenszegülését követően a diák szülője lépett fel megtorlólag. Jönnek a hasonló hírek, én meg úgy

• „Ez a sokadik hír, amely arról szól, hogy diák vert tanárt az iskolában”

tekintek rájuk, mint sci-fire, pedig hitelt érdemlő forrásokból származnak, név, cím a kiadóban, még ha a vezetéknev csak kezdőbetűvel is. Szóval nézek, mint a moziban: mi zajlik itt? Biztosan az tartja számomra ezeket a történeteket a fikció dimenziójában, gondolom, hogy nem ismerek embert, aki a felsorolt események bármelyikének cselekvő vagy szenvedő részese lett volna. Ezért aztán l'art pour l'art szörnyülködöm csupán, merre tart ez a világ. Mit mondjak, így is elég ijesztő.

Szeméthordás közben beszélünk a fiammal az emberi társadalom elmúlt száz évben tapasztalt mérhetetlen erkölcsi zuhanásáról. Ilyenkor jóllehet, az ember arra a néhány percre félre teszi minden utálkozását, s miközben az azonosíthatatlan dzsuvából próbálja kihámozni, mi az, ami még némi szelektivitást érdemel, könnyebb a fasizmus, majd a kommunizmus bűneiről beszélni. Az ember szinte a kezén érzi a vájkálás ragacsosságát, ahogyan az emberiség büntudattól cuppogó lelkében matat. Amely képtelen szabadulni mindazoktól az emlékektől, amelyeket valamiféle gonoszágspirál csap ki a látható szélekre, akár egy erős centrifuga. S hogy nekünk vajon mit is kellene tennünk, hogy ez jó irányba változzon.

Kérdezem a kölyköt – már nagykorú fiatalember, na –, mit tenne, ha valaki az osztályból elkezdené nyakleveleseket osztani a kémia tanárnőnek. Néz rám, vajon mit lélegezhettem be a szemétkupacból? Nem érti, s én kicsit örülök is, hogy nem érti. Ilyen nem fordulhat elő, mondja aztán. Két okból sem: egyrészt azért, mert egyikőjük sem olyan, másrészt a kémia tanárnő meg sem érdemelné. Jól van, mondom, akkor gondolj másik tanárra, aki esetenként megérdemelné, van olyan? Olyan van, ismeri be, de a felvetés első fele akkor is marhaság. Mert az nem fordulhat elő, hogy diák megüsse a tanárt. Akkor sem, ha a tanár kezdte? – erősködöm, s már mondom is a példát az „énidőm” iskolaigazgatójáról, akinek a közeléből nem lehetett szabadulni egy-egy kokszt, nyakon legyintés, seggbe rúgás nélkül. Ha másért nem, hát azért, mert előbb-utóbb úgyis kiérdemled. Ezen kicsit elgondolkodik, aztán kimondja a verdiktumot: akkor sem. Ennyiben maradunk, a szemét is elfogyott közben.

A tanárát ütlegeléssel jobb belátásra bírni akaró suhanc képe azonban nem hagy nyugodni. Elborzadok, ha belegondolok, milyen közegből indulhat az a gyerek naponta iskolába. Abba is, hogy milyen becsülete lehet abban a családban az iskolának, a tanulásnak, a tudásszerzésnek. Még inkább abba, hogy a megbecsülés melyik alagsorában raboskodhat a tanár, akit nem vesz emberszámba a szülő, miközben elvárja tőle gyermeke pallérozását. A logikai bukfcenccen túl értékrendszerek fájdalmas összeütközését vélelem felfedezni, hiszen a tanár és diák együttműködése

semmiképpen sem szállíthatja azt a végeredményt, amit a szülő elvár. S amelynek kifogásolását a diák a tanár ütlegelésével nyomatékosítja.

Kapirgálok még egy keveset a kertben, a fiam mellett gyűjti a kutyaszart. Egyszer csak kiböki: gondoltál arra, hogy annak a verekedős diáknak az apjával esetleg egy korban jártál iskolába? A „teidődben”. Amikor rend és fegyelem volt, és legfeljebb néhány szadista tanár. Elmélyülten teregetem a sárga leveleket, de érzem, nincs menekvés. Néha igen, ismerem be, de semmi gyanúsat nem vettem észre. Vajon hol csúszhatott el ez a dolog? Mire fogjuk? A kommunizmusra, ami ki tudja milyen agresszivitással itatta át a bőrünket? A pálcázós tornatanárra, akin egy másik generáció révén állunk bosszút?

Egyik válasz sem tetszik. A fiamnak sem. Pedig jó lenne megtalálni. Az unokámért ki viseli majd a felelősséget?

CSINTA SAMU

A következő ugrás az iskola! Nekik hova csengetnek be?

Együtt a fogyatékkal élőkért konferenciát nyolcadik alkalommal tartottak szeptemberben a csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógusok Házában – a rendezvényt a gyulafehérvári Caritas a Romániai Magyar Gyógypedagógusok Egyesületével és a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével közösen szervezte. A szakmai eseményen több mint kétszáz érdeklődő vett részt, gyógypedagógusok, pedagógusok és szülők egyaránt. Nagy részük Erdélyből érkezett, de jöttek Bukarestből és a Felvidékről is. A résztvevők nagy száma azt bizonyítja, hogy nagy az igény az ehhez hasonló szakmai találkozókra.

• Együtt a fogyatékkal élőkért – Csíkszeredában tartottak konferenciát

Szakmai fórum, szakmai újdonságok

Az évenként megszervezett konferencia célja, hogy egy olyan szakmai fórumot biztosítson a résztvevők számára, amely alkalmával a már meglévő, a mindennapi gyakorlati munkában használt fejlesztő módszereket újjal bővíthetik, szakmai újdonságokról értesülhetnek. Az idei konferencia központi témája a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek oktatása volt – olyan kérdéskör, amelyről mindig aktuális értekezni, hiszen a gyakran változó jogszabályok, az oktatáspolitikai döntések, a finanszírozás mikéntje nagyban befolyásolja a SNI-gyermekek oktatási-nevelési helyzetét. A résztvevők megismerkedhettek néhány, a SNI-gyermekekkel való munkában hasznosítható módszerrel is. Itt kiemelném a dr. K. Nagy Emese, a Miskolci Egyetem docense, a hejőkeresztúri IV. Béla Általános Iskola igazgatója által bemutatott komplex instrukciós programot, amely olyan hatékony nevelési-oktatási program, amely segítséget nyújt a szocializáltságban és tudásban heterogén összetételű tanulói csoportok oktatásához. A résztvevők a gyakorlatban is kipróbálhatták a programot a műhelymunka során egy szimulált tanóra keretei között. Egy másik, nagy érdeklődésnek örvendő előadás, illetve műhelymunka témája a diszlexia volt, amelyet dr. Ráduly-Zörgő Éva kolozsvári nevelési szakpszichológus, logopédus tartott. A diszlexia alap tünetei mellett a résztvevők megismerhették a diszlexia kezelésében használt

klasszikus terápiák mellett az új lehetőségeket is. A Sindelar-Zsoldos fejlesztő program bemutatását egy műhelymunka keretében Szabó Ágota, a kolozsvári Montessori-jellegű református iskola gyógypedagógusa tartotta.

Út az integrációhoz

Három előadás is foglalkozott a hallássérültek oktatásával, jelenlegi helyzetével. Dr. Perlusz Andrea, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar hallássérültek pedagógiája tanszékének vezetője előadásában bemutatta a speciális és integrált, illetve inkluzív oktatás-nevelés legfontosabb jellemzőit, előnyeit és hátrányait – azt az utat, amely a speciális oktatás mellett a napjainkban tapasztalható széles körű integrációhoz vezetett a hallássérült gyermekek ellátása terén. Románia egyetlen magyar tan nyelvű, hallássérülteket oktató intézményét Bolgár Brigitta, a Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájának igazgatóhelyettese mutatta be. Előadásából megtudhattuk, hogy a 125 éves múltra visszatekintő intézménynek a mai oktatási rendszerben is van létjogosultsága, felsorolva többek között azokat a hazai tényezőket, amelyek mindezt megerősítik. A zömében integráltan tanuló hallássérült gyermekek csoportjáról jómagam beszéltem. A cochleáris implantációt követő gyógypedagógiai rehabilitáció hazai sajátosságait bemutató előadás keretében olyan kérdésekre próbáltam

választ találni, mint hogy beszélhetünk-e az integrációs folyamat megvalósulásáról e gyermekek kapcsán, melyek azok a tényezők, amelyek meghatározzák a fejlesztő tevékenység végkimenetelét, milyen nehézségekkel, korlátokkal találkozunk a folyamatot illetően. Előadást hallhattunk a Down-szindrómás gyermekek integrációjának lehetőségeiről dr. Vargancsik Iringó, az Alpha Transilvana Alapítvány programigazgatójától, majd ugyanebben a témában az alapítvány gyógypedagógusa, Oltyán Csilla tartott műhelymunkát. A szülő és a szakember szemszögéből nyújtott betekintést a sérült gyereket nevelő szülők életébe György Ida, a Szent Gellért Alapítvány alapító tagja. Az autista gyermekekkel való munkáról Fülöp Orsolya, a szatmári egyházmegyei Caritas gyógypedagógusa tartott előadást és műhelymunkát. Makkai Kinga a mese gyógyító hatásáról beszélt és tartott műhelyfoglalkozást. A konferencia utolsó előadását T. Sebestyén Ottó tartotta, aki a személyközpontú lelkigondozásról beszélt a hallgatóknak.

A konferenciát a Bethlen Gábor Alap, a Communitas Alapítvány, a Hargita Megyei Tanács és Csíkszereda polgármesteri hivatala támogatta.

NAGY B. SZILÁRD
Romániai Magyar
Gyógypedagógusok
Egyesülete

FOTÓK: TÓTH ORSOLYA

Vetélkedővel emlékez a Kolozs megy

Ahhoz, hogy a gyerekek át tudják érezni az 1956-os magyar szabadságharc hangulatát, lényegét, és megértsék az akkori eseményeket, nekik kell utánaolvasniuk – értékelte lapunknak Jakab Antal, a kolozsvári Apáczai Csere János Gimnázium tanára azt követően, hogy az általa felkészített négyfős diákcsoport nyerte meg a Kolozs megyei magyar gimnáziumok 1956-ról szóló történelmi vetélkedőjét. Az ismeretterjesztő előadásnak is beillő rendezvénynek, amelyet az RMDSZ támogatott értékes könyvcsomagokkal, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium díszterme adott otthont. A versenyen hét gimnázium diákjai vettek részt, akik beszédes csapatneveket választottak maguknak. A kolozsvári Apáczai Csere János Gimnázium Ruszki, haza! csapata nyerte meg a vetélkedőt. Rajtuk kívül a Református Kollégium növendékei, a János Zsigmond Unitárius Kollégium, a Báthory István Gimnázium, a Brassai Sámuel Gimnázium diákjai, a tordai Jósika Miklós Gimnázium tanulói, és a dési gimnazisták versenyeztek – utóbbiak a Corvinközi harcosok csapatnevet választották maguknak.

A verseny során a gimnazistáknak hét különböző feladattípust kellett megoldaniuk. Már a kérdéssorokból világosan lehetett látni, hogy ezek a diákok lényegesen többet tudnak az 1956-os szabadságharcról – nemcsak diáktársaiknál, hanem sok felnőttél is. Elsőként a villámkérdések jöttek, ahol többek közt olyan kérdésekre kellett válaszolniuk, mint például: milyen politikai tisztséget viselt Bibó István a forradalom idején. Ezután jöttek a feleletválasztós, tippelős kérdések, majd szándékosan hamis információt tartalmazó szövegekben kellett megtalálniuk a hibát. Például az egyik szövegben a NATO szerepelt a varsói szerződés helyett. A feladatok között ugyanakkor volt igaz-hamis játék és keresztrejtvény is. A tárgyi tudás mellett a diákok kreativitását is tesztelték, ugyanis a zárópróba versírás volt. Neheztésként a csapatoknak megadtak hat – az 1956-os eseményekhez kapcsolódó – kulcsszót, amelyet be kellett építeniük a lírai alkotásokba. Annak dacára, hogy nem volt egyszerű feladat – a pesti srác, elvtárs, tüntetés, együtt, anya, 16, lengyel szavakat kellett rímbe szedni, a csapatok egész szellemes megoldásokkal álltak elő.

A diákok válaszait háromtagú zsűri bírálta el: Deák Árpád és Vincze Zoltán történelemtanár, illetve dr. Nagy Róbert tanszékvezető, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem egyetemi adjunktusa. Az eredményhirdetéskor Nagy Róbert úgy értékelt, valamennyi csapat a lehető legjobbat nyújtotta. A zsűri dicséretben részesítette a Brassai Sámuel Gimnázium és a tordai Jósika Miklós Gimnázium csapatát. Nagy Róbert utóbbiak esetében kiemelte, hogy kilencedikes tanulókról van szó, akik így is remekül helytálltak a többnyire végzős diákokat delegáló csapatok között. A verseny ötödik helyét a házigazda János Zsigmond Unitárius Kollégium szerezte meg, miközben a dési gimnazisták Corvinközi harcosok csapata a negyedik lett. A dobogóra így a kolozsvári belvárosi iskolák diákjai értek fel. Harmadik lett a Báthory István Gimnázium csapata, a Református Kollégium növendékei pedig a második helyett szerezték meg. A versenyt végül megnyerő Apáczai Csere János Gimnázium tanára, Jakab Antal kérdésünkre elmondta:

tek a szabadságharcra ei gimnazisták

az 1956-os eseményeket éppúgy tanítják az egyetemestörténelem-tananyagban, mint az összes többi kommunizmusellenes megmozdulást. Mint részletezte, a gyerekek legfeljebb tizedik osztályban hallanak egy összefoglaló leckében a magyar szabadságharcról. Ezenkívül 6–7. osztályban tanítják a magyarság történetét *A romániai magyar kisebbség történelme és hagyományai* címmel, ebben '56-nak egy leckényi anyag van szentelve. „Hogy ez mennyire sok vagy kevés, csak szubjektíven tudom tárgyalni. Én sokkal tágabb összefüggésekben fogalmaznám meg, és nem csupán heti egy órában, de hát erre lehetőség nincs. Az 1956-ról való tudás azért jelen van az erdélyi magyar társadalomban, és nemcsak az iskola felelős azért, hogy erről beszéljen, hanem a család is” – fejtette ki az oktató. Hozzáfűzte: a szűkebb közösség és a magyar iskolák is – ahol erre van lehetőség – megemlékeznek a forradalomról az évfordulók alkalmával. Mint részletezte, október 23-án valamennyi történelemórán legalább 10-15 percet beszél a szabadságharc eseményeiről. „A mai gyerekek nagyon nehezen tudják megérteni, átérezni '56 hangulatát. Azt, hogy – mindenhol, ahol magyar ember élt – megszűnt a rettegés, amelyet az 1945-ös szovjet és román bevonulás hozott. Ahhoz, hogy a gyerekek megérezzék ezt a hangulatot, nekik kell utánaolvasniuk az eseményeknek. Legalább a nemzeti ünnepen nekik kell átkapcsolniuk a tévét a közmédiára: a *Duna Tv*-re, *m1*-re, *m2*-re, nekik kell megkérdezniük a nagymamájukat, miként élte meg '56-ot” – fejtette ki Jakab Antal. Hozzátette, annak idején Kolozsváron nem került sor nagy eseményekre, de azért fontos dolgok a kincses városban is történtek. Az emberek nagy része hallgatta a *Kossuth Rádiót*, ha volt készüléke otthon, ha nem, átment a szomszédhoz, a párttitkárok kicsit csendesebbek lettek, a besúgók nem mentek el dolgozni, megszépültek a Házsongárdban a honvédsírok – szemléltette az 1956-os események kolozsvári fogadtatását az oktató. Lukács Dániel Mátyás, az Apáczai Csere János Gimnázium 12. osztályos diákja lapunk kérdésére elmondta, elsősorban azért vett részt a vetélkedőn, mert szereti a történelmet, és egyébként is részt szokott venni hasonló jellegű versenyeken. „Fontosnak tartom, hogy a magyar történelemre emlékező versenyeken még aktívabban részt vegyek, mint a többen, hiszen ez alakít minket: ha nem ismerjük a múltunkat, nem lehet jövőnk sem” – fogalmazott lapunknak a végzős diák. Kérdésünkre elmondta, a versenynek köszönhetően sokkal többet megtudott a szabadságharcról. „Korábban nem tudtam sorrendbe rakni, hogy mi mikor történt és hogyan, de most már tisztában vagyok az eseményekkel” – magyarázta, hozzátéve, számára élvezet volt olvasni az 1956-os eseményekről, nem pluszmunkaként fogta fel, egyébként sem volt megerőltető felkészülni a versenyre, mindössze heti két óra plusztanulást jelentett. A versenyt az RMDSZ támogatta, a részt vevő diákok könyvjutalomban részesültek.

KISS ELŐD GERGELY

Kölykök

Macska és kutya mindig párban, s mivel szokásuk a kölykezés, több párban is hozzánk tartozott. Falura készültünk vakációzni. Vonattal utaztunk, és elképzelheted: két apró gyermek, két hétre ruha, cipő, meleg holmi, nyári holmi, rokonoknak ajándék, mindez hátizsákba csomagolva. A kutyákat nem hagyhatjuk itthon: két külön dobozban két kiskutya, úgy vittük férjemmel magunk elé tartva őket, mint két gondosan csomagolt születési tortát. Reszkettem

jó, most cseppescskét lehúzzuk az ablakot, de nem hajolhatsz ki, kisfiam, és vigyázz, mert el fogja röpíteni a szél a markodban szorongatott kisautót. Gábor mindezekkel elfoglalja magát, remélhetőleg nem fog senkivel szóba elegyedni, mert félő, hogy bárkit kijavít majd nyelviileg, hogy azt nem úgy mondjuk, hogy kaptam, hanem találtam, és hogy nem mutassuk, hanem mutatjuk, és nem akarnák, hanem akarnék; add meg, Isten, hogy ne ma-

akinek az ölébe kuporodván megszemlélte, megtapogatta a fülbevalóit, a tíz ujja mindenikén csillogó aranygyűrűit, megszámlolta és felhajtogatta az összes alsó- és felsőszoknyát, mondta, hogy nagyon szép, de mégis, ha ennyi szoknya van rajtad, nincs meleged ebben a hőségben? Az asszony – lerázni próbálván pimasz háromévesemet – azt ígérte, hogy ha Hanna most szépen leül, akkor elviszi magával, merthogy ő Váradra megy, s vesz neki egy olyan csodaszép csillogót, amit ő is visel a nyakán, minden egyes ujján. Hanna belement a játékba, kibírta még hazáig a hátralévő félórásckát, de hisztizve üvöltözött, úgy kellett lerángatni a vonatról, mert ő megy a nénivel Váradra a megígért gyűrűért. Két napig duzzogott, hogy átvertük, hisz megígértük, hogy ő is mehet abba a világba, ahol minden ujjunkon aranygyűrű villog, és nem egy-, hanem hatrétegű, csupa se-lyemszoknyát hordanak a kisleányok is.

Ez az időszak roppant különös volt egyébként lányom életében. Anyumnál töltött valamennyi időt a nyárból: megegyeztek abban, hogy kimászhat az udvarra a tömbház földszinti lakásának ablakán, mert ugye, így sokkal érdekesebb kijutni, mint több ajtón át; de maradjon csak szem előtt, itt a hátsó udvaron, mert a tömbház túlsó felén forgalmas az útszakasz, magányos gyermeknek veszélyes a sokadalom, s nem is lehet odalátni az ablakból. Megígérte, hogyne ígérte volna. Pillanatok se múltak, anyum máris lélekszakadva rohángálhatott a tömbházak körül. Lányom két háztömbbel odébb, a főút menti buszmegállóban diskurált egy bácsival, s mikor anyum hazacsalogatta, s elmagyarázta, hogy picur kislányoknak nem tanácsos idegen bácsikkal cseverészni, megnyugtatta: felajánlotta ugyan, hogy menne ő is, de, nem tudja miért, a bácsi semmiképp nem akarta magával vinni.

Harmadéves övodási karrierje csúcsán sztrájkot szervezett. Óvó néni nem is szólt, de barátnőm, akinek ikerlányai is részt vettek a lázadásban, kétségbeesve hívott telefonon, hogy hallottam-e, tudok-e a felháborító eseményről. Dehogyan tudtam. Amikor előpenderítettem „nápolyi” Johannát,

• „Azt hittem, sose ér a vonat Vásárhelyre, több száz kilométernyire tágult a távolság, az idő pedig megállt. Kutya- és emberkölykök viszont nagyon élvezték: utóbbiak azt mondták leszálltunkkor, hogy sose volt ilyen szórakoztató az utazás.”

a feszültségtől, hogy miként fogunk utazni, mert a két apró kölyköt, mármint az enyéimet, ismertem. Az utazás izgalmától felpörögve rohángálni fognak a kupében, hintáznak majd az ülések között, le kell majd vennünk a csomagtartóról a hátizsákokat, hogy ők telepedjenek fel; ezerszer fel-le kell húzni majd a cipőt attól függően, hogy járkálni szeretnének-e, meg-megszólítván az utasokat, vagy az ülésre állnának inkább, hogy kilássanak, és hogy ezerszer el lehessen mondani, hogy

gyar utasokkal keveredjünk most össze, s ha mégis, némuljon meg a gyermek két és fél órára. Merthogy Hanna lányomat semmiféle nyelvhelyességi probléma nem fogja megakadályozni az ismerkedésben, az sem akadály, hogy nem tud románul, mert ő biztosan társalkodni fog, minden újdonsült ismerősét mindenféle kényelmetlen kérdéssel nyaggatja majd. Egyszer egy autentikusan többredőnyi szoknyába, alsószoknyába burkolt gyönyörű cigányasszonyt szemelt ki magának,

A részlet a Kriterion Kiadó gondozásában megjelent *De Anyul* (2012) című kötetből származik.

legyintett: szóra sem érdemes. Nagy óvó néni éppen délutános volt aznap, kicsi óvó nénihez pedig idegenek jöttek, és egész nap roppant ideges volt emiatt. Kapisgáltam, hogy szakellenőrzés lehetett, s a megtervezett mintatevékenység nem engedhetett meg másodpercnyi kilengést sem. Valami vérlázító igazságtalanság történt. Ha jól emlékszem, nem szólították egyszer sem, pedig ő folyamatosan jelentkezett, sőt barátnéit se illették kellő figyelemmel, s amikor unalmukban lerázták volna a kötelező tevékenység nyűgét, s elvonultak volna valami mással foglalatosskodik, óvó néni szigorúan megtiltotta. Lányom még a szakfelügyelők jelenlétében bebújt tiltakozásként a kisasztal alá, s onnan nem mozdult ki se parancsra, se kérésre, se könyörgésre. Amikor a vendégek távoztával kicsi óvó néni szidta, hogy ha így viselkedik, akkor ne is jöjjön többet óvodába, sőt rögtön takarodjon haza, lányom – felbujtva két szívbéli barátnéját s a helyzet szükségében hűséges csatlósát – kivonult velük az óvoda kapuján, s indultak hazafelé. Futott utánuk lélekszakadva kicsi óvó néni, dadus, konyhas néni, igazgató asszony; bámult az utca népe. Alig tudták visszarángatni a három amazont: most mit akarnak, miért hívják vissza, ha az előbb azt mondták, látni se akarják őket, takarodjanak haza.

Anyum szerint ezek a kényelmetlen helyzetek amiatt adódtak, mert én mindig azzal magyarázkodtam, hogy valamilyen korszakban vannak. Furcsák az én gyermekeim: olyat ő még nem tapasztalt, hogy valamelyik ne legyen elődac, utódac, előkamasz, utókamasz vagy másminiféle nehezen elviselhető korszakban. Lányommal valójában nem volt semmiféle nagyobb baj: csak sose lehetett felkészülni arra, miképpen fog reagálni még nyugodtabbnak ígérkező helyzetekben sem. Egy volt biztos csupán: bármikor számíthattunk valamiféle polgárpukkasztóan meghökkenítő meglepetésre.

Szóval elgondolható, ilyen tapasztalatokkal a tarsolyomban méltán rettegtem, mi lesz, ha még két porontyom mellett a kutyakölykökre is figyelünk kell. Nem lett semmi szokatlan: ahogy letettük a dobozokat, a ringatózás megszűntével azonnal felébredtek, gyúrtuk ugyan vissza őket, aludjanak még, mindhiába. Sétafikáltak, koslatva szimatoltak, gyermekek hason

kúszva feltörölték a padlót, ki kellett őket vakarni az ülések alól, amikor öszszeszedtük őket, akkor pisálni támadt kedvük, az egyik lazán odarottyintott a vonatülésre is. Töröltük mi szalvétával, vécépapírral, dühvel és idegességgel, nyitottunk ablakot; tömve volt a kupé amúgy is, néni vinnyogott, hogy huzat van, becsuktuk az ablakot; a hátunkon csorgott a víz, de ültünk ott magunkra erőltetett lazasággal és kellő fegyelemmel a szétkent kutyakakiban és annak szagában. Azt hittem, sose ér a vonat Vásárhelyre, több száz kilométernyire tárgult a távolság, az idő pedig megállt. Kutyá- és emberkölykök viszont nagyon élvezték: utóbbiak azt mondták leszálltunkkor, hogy sose volt ilyen szórakoztató az utazás, és sose telt el ilyen hamar az idő, merthogy máskor vonatindulás utáni félórányi idő elteltével kérdezték kétpercenként: mikor érünk már oda?

No hát, odaértünk. Titokban abban reménykedtem, hogy falura menvén a kiskutyákat azzal az ürüggyel, hogy udvar van, szabadok, futkározhatnak, dédmama gondjaira bizzuk. Úgy is lett. Arra viszont nem számítottam, hogy utolsó nap előállnak a gyermekek a következő alkuval: Rendben, a kutyákat itt hagyjuk, de viszünk helyettük két kiscicát. Nézd meg anyu, tiszta feketék. Így történt aztán, hogy visszafele utunk hasonlóképpen zajlott le azzal az árnyalatnyi különbséggel, hogy a két ölben vitt dobozban a kutyák helyett két kiscica utazott velünk.

Feketék voltak, és tényleg gyönyörűek. Halomnyi kölykük lett. Anyum és nagyanyám gondos gondnal tervezgetve, osztovátára felvetve, leánkával és csörgőkerékkel csörletve, tekerőlevélre tekergetve, fogasfával hátsó hasajóra téve szálazta a fonalat, hogy abba bordával verve, nyüstöt lábitóval váltva belészője keresztbe a fejér gyapjuszálát, hogy nekem elegáns, tiszta fehér futószőnyegetek staférungholjon. Remekbe szabott szőnyegek mellett egy ugyancsak fehér, padlóra teríthető gyapjúcsergét is őrizgettem a szekrény aljában. Abbéli türelmes várakozásban, hogy aprócskák egyszer mégiscsak felnőnek talán, gyakorta szellőztettem, napra teregettem, nehogy moly költözzék bele, s e munkálatok terhének elviselésében egyetlen vigaszom volt: magam elé képzeltem majdani, ragyogó fehérre szőnyegezett nappalimat. Miközben férjem és két

nagyobbam eksztázissal felérő ujjongással számolgatta a fekete kiscicákat – kutakodván a szekrény aljában, hát ha a fehér szőnyegeimen vajdó fekete macskamamácska szülne még egyet, s hozták is nagy igyekezettel a már burokból szabadulókat, nehogy kimaradjak az eseményekből: nézd, anyu, nézd, hát nem gyönyörű? –, némán ültem fehér szobás álmaim romjai fölött. Sehogy se értették, hogyan maradhat valaki ilyen közömbös a születés eme csodával határos, áhítatos mámorában. Nekem viszont még akkor is kemény volt a szívem, amikor elköltözésünkkor gyermekeim zokogva búcsúztak a fekete macskahadtól: ők maradtak híven a házhoz, helyhez, szomszédék gondot viseltek rájuk.

De macska nélkül mégsem élet az élet: egyébként is férjem kedvencei, mert önállóak, függetlenek, büszkék. Szerzett is valahonnét ismét egy feketét: ő lett Lukrécia. Férjemmel kölcsönösen imádták egymást, időnként féltékenyen pillantottam édes és kéjes együttléteikre: Lukrécia hol a paplan alól, hol férjem ingeujjából, pizsamájából bújt elő álmosan nyújtózkodva. A fürdés külön rituáléja volt eme különleges kapcsolatnak. Férjem elnyújtózva a fürdőkádban, s miközben nekem kopogtatással illett engedélyt kérnem bemenetelemhez, Lukrécia teljes fekete szépségében a kád szélén tisztálkodott kéjesen nyújtózkodva, hullámozó mozdulatokkal nyalogatva macskaeleganciával feje fölé emelt tappancskáit. Igen ám, de telt az idő, Lukrécia puháselymes kiscicából felnőtt macskává cseperedett. És Zoltán egyik nap ijedten közölte abbéli felfedezését, hogy Lukrécianak tökkincsei vannak: Te Ritu, ez egy kandúr! Lukréciusz lett tehát a neve. Én nem szóltam ugyan semmit, noha somolyogtam magamban, hogy elkényeztetett macskánk valójában nem cicamaca, hanem tököskandúr a javából. Azt viszont megengedtem magamnak, hogy rosszmájúan nevessek Lukréciusz bosszús felborzólódásán, amikor férjem kipenderítette a fürdőszobából mondván: zavarja, hogy ez a kandúr ül a kád szélén, és csak úgy nézelődik.

Az írás következő lapszámunkban folytatódik.

FÓRIS-FERENCZI RITA

FOTÓK: SZÉKELY NEMZETI MÚZEUM

Művészetre hangolt festészet ünnepe

A magyar festészet napját civil kezdeményezésre 2002 óta ünneplik minden év októberének végén – az ünnepet Szent Lukácsnak, a festők védőszentjének napjához igazítják. A rendezvénysorozat célja, hogy galériák és múzeumok megismertetessék és megszeretessék a nagyközönséggel a kortárs magyar művészetet. A sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum tavaly szervezte meg először az ünnepet – a Gúzsba kötve elnevezésű, a szocreál művészetet közelebb hozó sikeres rendezvényt magától értetődően követte az idei, kétnapos esemény.

Az első napon zárt körű foglalkozásra vártuk a Plugor Sándor Művészeti Líceum felső tagozatos diákjait a múzeum Bartók Termébe, ahol Gyárfás Jenő és Barabás Miklós portréi alapján kellett újragondolniuk és kipróbálniuk a realista stílusú portréfestést. A diákokat nemcsak a nagy mesterek munkái segítették, hanem a múzeum történelmi részlegének tárgyaiból berendezett 19. századi szobabelső is. A nap végére kiállításnyi anyag készült el az egyéni és csopormunkákból, a diákokkal való kötetlen beszélgetésből pedig kiderült, hogy a műhelyhangulatból és a képtári környezetben való alkotásból hagyományt kell teremtenünk. A második napon foglalkozások és tárlatvezetések zajlottak az Erdélyi Művészeti

diákok – a magyar Sepsiszentgyörgyön

Központ nemrég felavatott kiállítóterében. Az Emük legújabb kiállítása, a *Felezőidő 2. Erdélyi Magyar Művészet 1965–1975 között* adta a kiindulópontot. Vécsi Nagy Zoltán, a központ vezetője és a kiállítás kurátora tartott tárlatvezetést az érdeklődőknek. A művészetre hangolt fiatalok kortárs portrék szemügyre vétele után egy egyszerűen elkészíthető sokszorosítótechnikát, habkartonnyomatot készíthettek. Emellett az árnyportréfestéssel is próbálkozhattak, ahol a reflektor elé ültetett modell profiljának kontúrjaiból alakíthatták ki egész alakos, játékos portréjukat. Az elkészült munkák a központ egyik terében kiállítási felületet is kaptak, hiszen a szombati nap nem titkolt célja többek között az volt, hogy a korszerű, európai színvonalú épületbe költöztetett Erdélyi Művészeti Központot bevonják a kulturális vérkeringésbe. A magyar festészet napja a szervezők reményei szerint csak kezdet, melynek sikeres folytatása az lenne, ha a pedagógusok diákjaikat is elhoznák a kortárs képzőművészet e „testközelben” lévő, gyönyörű terébe.

BARTHA ZONGA, múzeumpedagógus

Életmodellt nyújt a gyerekeknek a romániai magyar cserkészmozgalom

Szellemi-lelki edzés, önnevelési rendszer

A cserkészlet a világ legnagyobb gyermek- és ifjúsági mozgalmaként száradik évfordulója alkalmával végzett felmérések szerint 2007-ben a világ 216 országában több mint

Scoutingben (Segítség felderítéshez) foglalt össze. Egyik találkozáson a Boy's Brigade nevű mozgalom alapítójával, Sir William Smithszel beszélgetve elmondta meglátásait a fiatalok nevelé-

való hűségét, a másokon való segítést és azt is, hogy a cserkész mindenkinek barátja, és testvére minden más cserkésznek. A cserkész minden körülmények között mosolyog és vidám, egyben takarékos is, és engedelmeskedik feletteseinek, mindenkiel udvarias, és védi az állatokat is."

A sikeres tábor után 1908. január 24-én Birkenheadben, a Keresztény Ifjak Társasága székházában hirdette ki a cserkészlet megalakulását. Ugyanebben az évben jelentette meg a *Scouting for Boys* című könyvét, mely a cserkészlet mozgalmának alapkönyve lett, s még abban az évben további öt kiadást ért meg. A cserkészlet rövid időn belül nagyméretű mozgalmá válni kezdett. Bár eredetileg 11-18 éves fiúknak szánta, de ahogy nőtt a mozgalom, egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy szükség van felnőttekre és vezetőképzésre, valamint a lányokkal való foglalkozásra is.

38 millió cserkész tevékenykedett. Írásunkban rövid történeti áttekintésre törekszünk, majd Kasza Tamás cserkészszövetségi elnökkel beszélgetünk.

Korszerű lovagok – „csak cserkészek”

A cserkészlet megálmodója, elindítója Robert Stephenson Smyth Baden-Powell of Gilwell, cserkésznevével Bi-Pi volt. Fiatal katonatiszt korában, 1899-ben a dél-afrikai holland telepesek, a búrok elleni háborúban Mafeking város megvédésével bízták meg. A 217 napos ostrom során meglepő dolog tapasztalta, hogy az általa különféle segédszolgálatokra felkért gyerekek lelkesen és ötletesen oldották meg a rájuk bízott feladatokat. Mivel sikeresen megvédte Mafeking városát, nemzeti hősként fogadták Angliában. Találkozókon, gyűléseken mesélte el tapasztalatait, melyeket az 1899-ben megjelent kézikönyvében, az *Aids to*

séről, mire az felkérte, hogy dolgozzon ki egy munkatervet a fiúk nevelése számára. A felkérés hatására Bi-Pi nekilátott, hogy átdolgozza, kibővíti kézikönyvét. 1907-ben Brownsea szigetén egy kísérleti tábor szervezett, itt próbálta először kivitelezni elgondolásait. Huszonkét fiút vitt el táborozni, akikhez az első táborútnál a következőket mondta: „A cserkészlet, amit most elindítunk, azt a célt tűzte ki maga elé, hogy igazi korszerű lovagokat, azaz értékes és hasznos polgárokat neveljünk a hazának. Azért lesz egyenruhánk, és azért lesz az egyenruha egyszerű, mert köztünk mindenki – családi és társadalmi helyzetétől függetlenül – egyforma, nincsenek gazdagok és szegények, csak cserkészek vannak, akik egymás közösségét szolgálják, a haza érdekeit képviselik, és hisznek Istenben! Ezért is próbáltam összeállítani bizonyos törvényeket, amelyek hirdetik a becsületet, a szülőkhöz, a hazához, a munkaadóhoz

Erősödő kisebbségi cserkészlet Erdélyben

Magyarországon 1910-ben, Erdélyben 1911-ben indult meg a cserkészmunka, majd a kis- és nagyközösségekben zajló tevékenységek összefogására 1912. december 28-án megalakult a Magyar

„A folyamatosan és rohamosan változó világban a cserkészlet alapjai és értékei ugyanazok maradnak, ám módszereit folyamatosan az aktuális kor fiataljainak igénye szerint kell alakítani.”

Cserkészszövetség. Erdélyben Z. Sebestyén József, a székelyudvarhelyi Református Kollégium tornatanára szervezett elsőként cserkészcsapatot. (A háború előtt és alatt az erdélyi cserkészlet vagy nem volt felekezeti jellegű, vagy református volt.) 1920 előtt Erdélyben

Aradon, Déván, Fogarason, Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Nagyváradon, Orsován, Resicabányán, Szatmárnémetiben, Székelyudvarhelyen, Székelykeresztúron, Temesváron működtek cserkészcsapatok. A két világháború között e tájon a cserkészlet volt az egyetlen olyan ifjúsági szervezet, amelyben minden különösebb ellenőrzés nélkül lehetett magyar közösségi életet élni. Az erdélyi magyar cserkészlet a jamboreekon, a levelezésen és a cserkészirodalmon keresztül szoros kapcsolatot tartott fenn az anyaországi cserkészettel. Szervezetileg, gyakorlati ismeretekben, hagyományokban, szokásokban és szellemében megegyezett vele.

„Most, amikor iskoláinkban egyre inkább a tárgyi tudásra helyeződik a hangsúly, és szinte teljességgel kimarad a nevelés, nagyon fontos társadalmi feladatot kap a cserkészlet. Minden szülő azt szeretné, ha gyermekei egészséges, teljes életet élő emberekké válnának – ebben nagyon hatékony segítséget nyújthat a korosztályi kiscsoportokra, a játszva tanulásra és a pozitív vezetői példára hangsúlyt helyező cserkészletet.”

A trianoni határmódosulás nem sokat változtatott az erdélyi cserkészleten. Igaz, az erdélyi csapatok a román cserkészszövetség tagjává váltak, de sokkal jobban hasonlítottak a magyar cserkészethez, mint a románhoz.

A háború után a katolikusok kezdeményezték a csapatok szervezését. Az első a gyulafehérvári Majláth-gimnázium csapata volt, amely a 1922–23-as cserkészévben alakult újjá. Lassan Erdély minden, magyar tannyelvű gimnáziummal rendelkező városában tevékenykedtek cserkészcsapatok. Erdélyben kétféle cserkészlet volt: diákcserkészlet és iparos cserkészlet. Utóbbi nem volt fejlődőképes, mert nyaranta csak két hét szabadságot kaptak mestereiktől az iparosfiúk.

A 1936-ban aztán Romániában a cserkészletet beolvasztották az új militarista szervezetként életbe hívott Országőrségbe. A mindenkor vezető iránti hűség és a sovíniszta öntudat jegyében tevékenykedő Országőrséggel szemben Erdélyben erősödött a kisebbségi cserkészlet, de 1937-ben hivatalosan is betiltották a cserkészcsapatok működését. Ez óriási csapást jelentett az erdélyi magyar ifjúság életére nézve. Egy-két évig még itt-ott titokban folyt a cserkészmunka. A táborozásokat országszerte betiltották, de ezen a rendeleten az életrevaló csapatok úgy fogtak ki, hogy mozgótáborokat szerveztek, mellőzték a cserkészruhát és a jelvényeket. 1939-ben az Országőrség szervezet teljesen mellőzte a kisebbségi ifjúságot, ezzel halálra ítélte azt. A következő évben már tervbe vették a kisebbségek bevonását is, de erre már nem került sor, mert 1940 augusztus végén visszacsatolták Erdélyt Magyarországhoz. 1940 szeptemberében, az interregnum idején Kolozsvár rendjét a hivatalosan már nem működő cserkészletek biztosították. Szervezőjük és vezetőjük Dobri János cserkészvezető lelkipásztor volt.

1940–1944 között az észak-erdélyi cserkészmozgalom a Magyar Cserkészszövetség keretei között működött. A Magyar Cserkészszövetség méltó elismeréssel vette át az Észak-Erdélyi cserkészlet meglévő erőforrásait: a cserkészvezetőket, a fogadalmat tett cserkészeket és a cserkész korú fiatalokat. 1944 után – a politikai helyzetből adódó – egyértelműen zsugorodott, majd teljesen megszűnt a cserkészlet Romániában.

Újrakezdés 1990 után

A Romániai Magyar Cserkészszövetség 1990-ben az első romániai magyar civil szervezetként alakult meg, és azóta végzi áldásos munkáját. 1990 februárjában elsőként Székelyudvarhelyen, majd Kolozsváron alakult cserkészcsapat. Csíkszeredában országos szervezet létrehozását határozta el egy kis csoport. A Romániai Magyar Cserkészszövetség (RMCSSZ) alapító közgyűlését 1990. május 15–24. között tartották Gyergyószárhegyen. Még ebben az évben országszerte beindult a cserkészmunka. 1993 telén már 51-nél több csapat tevékenykedett. Fokozatosan lehetőség nyílt a különböző külföldi magyar cserkész-

szövetségek cserkészeivel és vezetőivel való megismerkedésre. Kezdetben nagy társadalmi elismerésnek örvendett a cserkészlet, bár nem volt könnyű helyzet, hiszen a román állam nem nézte jó szemmel a magyar szerveződést. Ez a szemléletmód csak az 1990-es évek végére enyhült. Az ezredforduló a szövetség számára is változásokat hozott, elsősorban hozzáállásban, valamint egy új vezetői nemzedék kinevelési folyamatában. Új vezetőképzési folyamat indult be, és több országos méretű rendezvény is hagyományteremtővé vált. Romániában jelenleg 138 bejegyzett cserkészcsapat van, ezek közül 63 aktív, kettő pedig most van alakulófélben. A Romániai Magyar Cserkészszövetség aktív tag-

ja a Magyar Cserkészszövetség Fórumának, cserkészcsapatok révén kapcsolatban áll, de nem tagja a cserkész-világszövetségnek, országon belül pedig partneri kapcsolatot ápol a Román Nemzeti Cserkészszövetséggel.

kifejlesztését szándékozza megvalósítani. A nevelési alapelvek egyike, hogy az emberi lét dimenziói (fizikai, szellemi, lelki és társadalmi) nem lehetnek egymástól elkülönítve. Ezen alapelv a cserkészpedagógia alapja: a cserké-

és tevékenységekben vesznek részt, amelyek ismeretszerzést, játékokat, énekeket és hasznos gyakorlatokat, valamint közösségi szolgálatokat tartalmaznak. A cserkészek a gyakorlatokat lehetőleg a szabadban, természeti környezetben végzik.

Ezt a kört a magyar cserkészlet – a Teleki-hagyaték alapján – a magyar kultúra ápolásával (különös tekintettel a népi hagyományokra) egészített ki.

„A cserkész fiatalok sokkal aktívabbak, leleményesebbek”

A Romániai Magyar Cserkészszövetség jelenlegi elnökéről Kasza Tamás elnököt kérdeztük.

– Az elmúlt évtizedben végrehajtott megfontolt változtatások sorozatának köszönhetően az RMCSSZ jelenlegi alapszabályzata szerint egy háromtagú elnökség vezeti a szervezetet, mely mozgalmi vezetőből, ügyvezető elnökből és az elnökből áll. Ez a felosztás két alappillérré osztja a szövetség vezetését. A nevelésért a mozgalmi rész felel, és ezt erősíti a nevelési vezető, a vezetőképző vezető, valamint a lelkivezetők. A szervezeti oldalon dolgozik a külügyi vezető, a gazdasági vezető, a PR-koordinátor és a főtitkár. Velük együtt alkotjuk a kibővített elnökséget. Meggyőződésem, hogy ez az eddigi legjobban kigondolt felépítés, nekünk pedig megadatott, hogy a gyakorlatban is bebizonyítsuk ezt.

Erdély-szerre több mint 1500 szülő bízta ránk gyerekei iskolán kívüli nevelését. Csapatunkban, akárcsak a világon a legtöbb helyen, koedukáció van, felekezeti szempontból pedig néhány kivételtől eltekintve (ezek a plébániai vagy parókiái csapatok) legtöbb csapatunk ökumenikus szellemben dolgozik. Kisebbségi sorsban osztozva és legtöbb helyen szórványban élve, a magyar közösség megélésének a fontossága előnyt élvez, s ugyanúgy egymás hitének a megismerése által egymás jobb megértése és gazdagítása.

A nevelési alkalmak és az önnevelésre serkentő lehetőségek sora megszámlálhatatlan, de az alapot a heti őrsi foglalkozások adják. Ezt követik a rajtalálkozók, a csapattalálkozók, a portyák és a kirándulások. Mivel a találkozás, ismerkedés, megmértetés alkalmi egyaránt hozzájárulnak a személyes és közösségi fejlődéshez,

A cserkészpedagógia lényege

A cserkészmozgalom célja, hogy a társadalmat olyan életrevaló, elkötelezett, felelős, egészséges polgárok alkossák, akiknek fontos, hogy önmaguk folyamatos nevelése által az Isten felé növekedjenek. Ennek eléréséért ifjúságnevelést végez önkéntesei által, illetve életmodellt nyújt. Mindezt saját nem formális nevelési módszerével végzi.

Ehhez elengedhetetlen a fiatalok lelki, szellemi és fizikai adottságainak, valamint szociális érzékének kifejlesztése. Elő kívánja segíteni, hogy a fiatalok jellemes egyéniségként a helyi közösségnek, a nemzetnek és az emberiségnek értékes és hasznos tagjai legyenek: „emberebb emberré, magyarább magyarrá” váljanak. Fontos célja az erdélyi magyarság és a magyar nép kultúrájának és történelmi hagyományainak védelme és ápolása.

A cél ilyen megfogalmazása hangsúlyozza a mozgalom nevelő jellegét, ami a személyes képességek teljes

szet az egyénre mint teljes egységre kíván hatni.

A cserkészlet három alapelv alapján működik: „Istenhitre alapozott neveléssel rávezetni a fiatalokat a lelki és szellemi értékek megbecsülésére, életükben és környezetükben azok megvalósítására. Ezt az életprogramot a cserkészfogadalom és a tíz pontból álló cserkésztvörvény fogalmazza meg.”

A cserkész módszer folyamatos, lelkiismeretre hallgató önnevelési rendszer, amely a következő elemekből tevődik össze: fogadalom és törvények, cselekedve tanulás és élménypedagógia, kisközösségi életforma (őrsi rendszer), folyamatos és ösztönző, vonzó és hasznos programok lehetőleg a természetben.

A cserkészlet az önként vállalt fogadalomtételen és a cserkésztvörvények szerinti életen alapul. Ennek során a fiatalok öntevékeny kisközösségben, felnőttek támogatásával a nevelési céloknak alárendelt és a résztvevők érdeklődésének megfelelő ösztönző és változatos programokon

a csapatok nevelési munkáját a körzetek és a szövetség különböző korosztályoknak szervezett tematikus rendezvényekkel egészíti ki, illetve a legügyesebbek a vezetőképzésen kívül a nemzeti és nemzetközi programokra/táborokra is eljuthatnak.

– Ön szerint mennyire fontos a mai társadalom számára a cserkészlet?

– Most, amikor iskoláinkban egyre inkább a tárgyi tudásra helyeződik a hangsúly, és szinte teljességgel kimarad a nevelés, nagyon fontos társadalmi feladatot kap a cserkészlet. Minden szülő azt szeretné, ha gyermekei egészséges, teljes életet élő embereké válnának – ebben nagyon hatékony segítséget nyújthat a korosztályi kiscsoportokra, a játszva tanulásra és a pozitív vezetői példára hangsúlyt helyező cserkészlet. A folyamatosan és rohamosan változó világban a cserkészlet alapjai és értékei ugyanazok maradnak, ám módszereit folyamatosan

„A cserkészlet három alapelv alapján működik: »Istenhitre alapozott neveléssel rávezetni a fiatalokat a lelki és szellemi értékek megbecsülésére, életükben és környezetükben azok megvalósítására. Ezt az életprogramot a cserkészfogadalom és a tíz pontból álló cserkésztestvértörvény fogalmazza meg.«”

az aktuális kor fiataljainak igénye szerint kell alakítani.

Pedagógusok jelezték vissza, hogy a cserkész fiatalok sokkal aktívabbak, leleményesebbek, kreatívabbak, illetudóbbak, és sokkal nagyobb a magukkal szembeni és a közösségekben, a közösségért vállalt felelősségérzetük. A mindenkori gyerekekben, fiatalban közös vonás, hogy hihetetlenül kíváncsi, és nagyon érdekli minden, ami új. Ennek mentén kell elindulni, és hiszem, hogy minden gyermek megnyerhető.

– Milyen megvalósításaik voltak a közelmúltban?

– Tavaly december 7-én ünnepélyes keretek között avattuk fel a szövetség székházát Csíkszeredában. Hosszú évtizedek után először mondhatja el a Romániai Magyar Cserkészszövetség, hogy saját tulajdonú ingatlanja van Nagyenyeden. A svájci háznak nevezett, turisztikai céllal felépített épület előlegét sikerült kifizetni. Hosszú tárgyalások eredményeként jutottunk el oda, hogy a Mócs faluban a római katolikus plébánia épületét és a hozzá tartozó területeket hosszú távú szerződés keretén belül használatba vehettük.

A megnövekedett irodai munka miatt az irodában teljes munkaidőben két alkalmazott dolgozik, ők biztosítják az egyre gyorsabban ketyegő gépezet háttérmunkáit, hogy az önkéntes vezetők munkáját elősegítsék. Ennek a munkának köszönhető egy fontos előrelépés a szervezet életében: egy működőképes tagsági nyilvántartó rendszer és elektronikus tagsági kártya.

Az idei év legnagyobb projektje a több mint 500 személyt számláló vezetőképző tábor volt. Ekkora méretű vezetőképző táborra még nem volt precedens a szövetség életében.

– Milyen tervei vannak a Romániai Magyar Cserkészszövetségnek?

– A világon nyolc magyar cserkészszövetség dolgozik, melyeket a Magyar Cserkészszövetségek Fóruma egyesít. A 21 éve tartó közös munka alatt segítettük egymás fejlődését, számos képzést, tábort, programot, kiadványt dolgoztunk ki, lehetőséget adva a cserkésztestvériség határtalan megélésének élményére is. Mindezek mellett megálmodtuk, és útjára indítottuk a közös cserkész-vezetőképzési folyamatot, és nem utolsósorban megalkottuk az összmagyar cserkészstratégiát. A jelenlegi magyar kormány elismeri a cserkészletnek a nevelés terén elért hatékony munkáját, és konkrét támogatásáról biztosított bennünket. Ilyen lehetőség (és felelősség) 80 évvel ezelőtt adódott meg a magyar cserkészletnek, Teleki Pál tiszteletbeli főcserkész ideje alatt – ő megbecsült helyet vívott ki a magyar cserkészlet számára az akkori magyar társadalomban és világviszonylatban is.

Erdélyben is az összmagyar cserkészstartégia mottója alapján szeretnénk eljárni, biztosítva minden

A tíz cserkésztestvértörvény

1. A cserkész egyenes lelkű, és feltétlenül igazat mond.
2. A cserkész híven teljesíti kötelességeit, amelyekkel Istennek, hazájának, nemzetének és embertársainak tartozik.
3. A cserkész ahol tud, segít.
4. A cserkész minden cserkésztestvérének tekint.
5. A cserkész másokkal szemben gyöngéd, magával szemben szigorú.
6. A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz, és kíméli a növényeket.
7. A cserkész feljebbvalóinak jó lélekkel, és készségesen engedelmeskedik.
8. A cserkész vidám és meggondolt.
9. A cserkész takarékos.
10. A cserkész testben és lélekben tiszta.

A cserkészfogadalom

„Én, XY fogadom, hogy híven teljesítem kötelességeimet, amelyekkel Istennek, hazámnak és embertársaimnak tartozom. Minden lehetőséget megteszek, hogy másokon segítsék. Ismerem a cserkésztestvértörvényt, és azt mindenkor megtartom! Isten engem úgy segítjen!”

magyar gyerekeknek a lehetőséget, hogy találkozhatson a cserkészlettel. Ennek a tervnek a megvalósítása kezdődött el ebben a cserkészévben. Ez nagy munka számunkra, de biztosak vagyunk benne, hogy hittel, munkával, kitartással és közös összefogással Isten kegyelméből nagyon sokra vagyunk képesek.

Az idei évet a belső építkezés éveként határoztuk meg, így elsősorban azokra a tevékenységekre fektettünk hangsúlyt, amelyek meghatározzák a szövetség munkáját szervezeti és mozgalmi szempontból egyaránt. A 2015-ös évet a kifelé nyitás évének nevezzük, melynek fő momentumja a szövetségi nagytábor lesz, megünnepeelve a szövetség fennállásának 25. évét. Ebben az évben arra fog igyekezetünk zöme terelődni, hogy az elmúlt 25 év munkájának eredményeit megmutassuk a környezetünknek és a nagyvilágnak.

OSZVÁTH JUDIT

Interkulturális iskola

Romániában hivatalosan húsz kisebbséget tartanak számon. Ezek létjogosultságának és bizonyos etnikai szervezetek projektjeinek segítője az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala (DRI – Departamentul pentru Relații Interetnice). Az idei év tavaszán a DRI támogatásával megszületett egy rendezvénysorozat ötlete – Jánosi Dalma és Haller István kezdeményezésére –, ami a kisebbségben élő fiatalokat célozza meg. A résztvevők kiválasztásának legfőbb szempontja az anyanyelvi tantárgyversenyek nemzetközi szakaszán elért kitűnő eredmény volt. Egy esszépályázat díjazottjai jutalomként részt vehettek a programban – a multikulturalitás jelentőségéről, szerepéről, illetve személyes tapasztalataikról kellett megfogalmazniuk gondolataikat. Az Interkulturális iskola (Școala interculturală) három modulból álló konferencia, a modu-

lok egy-egy tematika köré szerveződtek. Az első találkozásra Mangálián került sor, ahol főként a kisebbségek jogairól tartottak előadásokat, illetve bemutakoztak a lipován orosz, valamint a tatár kisebbségi szervezetek képviselői. Ugyanakkor lehetőség nyílt megismerni ezen etnikai csoportokat történelmi, kulturális és vallási szempontból. A következő találkozót a Resicabányától 24 km-re található Văliugon szervezték – a központi téma a kisebbségek diszkriminálása volt. Továbbá a részt vevő fiatalok betekintést nyerhettek a Bánságban élő kisebbségek hétköznapijainak sokszínűségébe. A harmadik és egyben projektzáró találkozásnak Marosvásárhely adott otthont. A diákok megismerkedtek a város kulturális múltjával, a magyar, valamint a roma kisebbség történelmével. Záróakkordként – a játékok szellemében – létre kellett hozniuk

az Interkulturális televízió első adását, amelyben össze kellett foglalniuk a három modul során szerzett ismereteiket, személyes tapasztalataikat.

A kiértékelésen mindenkinek meg kellett fogalmaznia véleményét az Interkulturális iskoláról. Számunkra nemcsak egy előadás-sorozatot jelentett, amely meglévő tudásunkat gyarapította, hanem a projekt valódi lényegét a személyes kapcsolatok kialakításában láttuk. Rádöbbsentünk arra, hogy együtt egy meghatározott cél tudatában bármit elérhetünk, ha kellőképpen kitartunk mellette. Ugyanakkor, merjük azt állítani, hogy az embertársaink iránti tisztelet nem hovatartozásfüggő. Mindannyian egy nagy puzzle színes alkotóelemei vagyunk, és az összetartozás érzése formálja életünket. Vállald kisebbségi sorsod! Megéri!

NAGY HILDA, SÁRKÁNY TÍMEA

Mentordíj a tehetségek gondozóinak

Ismeri azt az áldozatkész, lelkes tanárt, szakembert, aki gyermekét szakörökön segítette, jó tanácsokkal látta el az iskolai felkészülésben vagy a tanulmányi versenyeken?

Ismeri azt az edzőt, aki gyermekét jó szemmel kiemelte, és a neki legmegfelelőbb sportágban segítette készségei, képességei fejlesztésében? Emlékszik arra a szeretett tanárára, aki elindította a pályán, akihez később is mindig fordulhattott jó tanácsért, szakmai támogatásért?

A jelölés módja

Bárki nyújthat be jelölést, egyénileg vagy csoportosan.

Jelölni a jelölt nevének, elérhetőségének (postacím, telefonszám, e-mail cím, intézmény neve) a megadásával és rövid indoklással lehet, amely tartalmazza a jelölt által felkészített gyermekek, fiatalok legfontosabb eredményeit, a jelölt pályafutásának néhány kiemelkedő állomását. A jelölésnek egyaránt ki kell domborítania a jelölt szakmai és emberi kvalitásait.

A jelölésnek tartalmaznia kell a jelölt személy vagy csoport elérhetőségét

(postacímét, telefonszámát, e-mail címét) is, hogy szükség esetén kiegészítő információkat kérhessünk a jelöltről. Csak az alapítvány honlapján (www.pentrucomunitate.ro) elérhető úrlapon beküldött jelölést tekintjük érvényesnek. Jelölni lehet magyar és román nyelven egyaránt.

Kik lehetnek jelöltek?

Tanárok, edzők, nevelők,
– akik 18 év alatti fiatalokat oktatnak, nevelnek, képeznek, kísérik, vagy szakköröket vezetnek, önzetlenül és eredményesen segítik diákjaik iskolán kívüli tevékenységét, szakmai pályafutásukban történő elindulását;

– akik képesek fokozott figyelmet fordítani a – családi hátterük vagy anyagi lehetőségeik miatt – hátrányos helyzetben levő gyerekekre a sikerért folytatott küzdelmükben;

– akik olyan fórumokat hívtak életre (versenyek, találkozók, alapítványok, egyesületek, önképzőkörök stb.), amelyek elősegítették a gyerekek és fiatalok továbblépését, tehetségük kibontakoztatását;

– akik pályafutásuk során a helyi közösség megbecsülését, a szakterületükön dolgozó kollégáik elismerését vívták ki.

A jelölések értékelése

A legérdemesebb jelöltek közül a Közösségért Alapítvány kuratóriuma 10 személyt választ ki, és részesít Mentordíjban. A díj Ioan Nemțoi üvegművész alkotásából és 8000 lej jutalomból áll. Az értékelésnél a kuratórium elsősorban azt vizsgálja, mekkora része volt a mentor-nak az általa felkészítettek sikerében.

Jelöléseket 2014. december 31-éig lehet benyújtani. A Közösségért Alapítvány kuratóriuma 2015 februárjában választ a jelöltek közül, a díjátadást pedig az ezt követő időszakban szervezi meg.

A jelöléseket e-mailen a mentor@pentrucomunitate.ro címre, postán pedig a következő címre lehet beküldeni: A Közösségért Alapítvány, 400110 Kolozsvár, OP. 1, CP. 1141, a borítékra kérjük feltüntetni: Mentordíj.

További információk a mentor@pentrucomunitate.ro e-mail címen, illetve a 0755-045699-es telefonszámon lehet igényelni.

Kistérségi iskolahálózatokat tervez az RMDSZ

Kistérségi iskolahálózatok kialakításával és a szórványkollégiumi rendszer kiteljesítésével, működésének megszilárdításával biztosítaná a romániai magyar nyelvű oktatás jövőjét az RMDSZ – derül ki a magyar nyelvű közoktatással kapcsolatos teendőket összegző vitaindító dolgozatról, melyet Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese írt a Kulturális Autonómia Tanács (KAT) megbízásából. Mint a dolgozat rámutat, az RMDSZ továbbra is olyan oktatási rendszer létrehozását tekinti céljának, amely minden magyar gyermek számára biztosítja az anyanyelven való tanulás lehetőségét. „Cél, hogy egyetlen magyar tanuló se kényszerüljön más tannyelvű iskolába” – fogalmaz a dokumentum. A vitaindító többek között olyan kutatás adatait idézi, amely a megszűnés határán levő, veszélyeztetett magyar oktatási helyszíneket összegzi. A kutatás szerint Erdélyben 2006 óta csökken folyamatosan a magyar iskoláskorú gyermekek száma. Az apadás hatványozottan érinti a szórványvidékeket. „Ha a romániai magyar közösség nem készül fel tudatosan ezekre a kihívásokra, a magyar nyelvű iskolák, oktatási helyszínek felszámolódása egy olyan folyamatot indíthat meg, amely rövid távon (akár 2020-ig) a szórványoktatási hálózat szinte teljes ellehetetlenüléséhez vezet” – áll a dokumentumban. Az idézett kutatás 235 veszélyeztetett magyar oktatási helyszínt azonosít, a legtöbbet Maros megye és Kolozs megye szórványvidékein. Székely István, az RMDSZ keretében létrejött Kulturális Autonómia Tanács elnöke úgy vélekedett, az elemi osztályosoknak lehetőleg helyben kell biztosítani az anyanyelvi oktatást, míg a felsőbb tagozatokon a kipróbált, bevált módszerek közül kell kiválasztani a megfelelőt. Ez helyenként a tanulók iskolabuszos vagy költségtérítéses ingáztatása, máshol a diákok szórványkollégiumokban vagy nagy iskolaközpontok kollégiumaiban történő elhelyezése, esetleg a tanárok ingáztatása lehet. Székely István szerint egy éven belül el kell készíteni egy olyan, egész Erdélyre kiterjedő tervet, amely minden kisrégió számára a legmegfelelőbb megoldást tartalmazza.

Utalják az oktatási-nevelési támogatásokat

Értesítette az előző években is pályázó szülőket az idei pályázat eredményéről a

Szülőföldön magyarul programot lebonyolító Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ), és a támogatások kiutalása is elkezdődött. A szervezet által ismertetett adatok szerint az idei tanévben összesen 99055 pályázó szülőnek küldtek értesítést kérelmük elbírálásáról. 96636 szülőt arról tájékoztattak, hogy sikeres volt az egy vagy több gyermek támogatására benyújtott pályázatuk, 575 szülővel pedig azt kellett közölni, hogy a szabályos határidő után kapták meg pályázatát. Újabb 1844 pályázónak valamilyen ok miatt el kellett utasítani a támogatási kérelmét. Azok a szülők, akik idén első alkalommal nyújtottak be pályázatot a magyar kormány által működtetett program nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-vásárlási támogatására, csak később kapják kézhez az RMPSZ levelét. A sikeresen pályázók számára ugyanis előbb el kell készülni a bankszámla, bankkártya, csak ezután ütemezik be a kifizetéseket, közölte a szervezet. A támogatások kifizetését lebonyolító OTP Bank Románia közlése szerint mintegy hétezer, idén először sikeresen pályázó szülő van. Számukra december második felében utalják a magyar állami támogatást. A pénzintézet a zsúfoltság elkerülése érdekében a pályázók családnevének kezdőbetűje alapján felállított sorrend szerint folyósítja a támogatásokat. A bank arra hívta fel a figyelmet, hogy azok a szülők, akiknek lejárt a bankkártyájuk, és még nem kaptak újat, a postán vagy a banknál érdeklőhetnek efelől. Az OTP Bank Románia eddig mintegy 70 ezer bankkártyát küldött ki azoknak, akik korábban is támogatásban részesültek, és közben lejárt a bankkártyájuk érvényessége. A magyar kormány idén is 17 200 forintnyi, azaz 235 lej támogatást fizet gyerekenként a Szülőföldön magyarul program keretében nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-vásárlási támogatásként a korábban nyújtott 22 ezer forint helyett.

Támogatás a pedagógusoknak

Százötven eurós támogatást nyújt az oktatási minisztérium a pedagógusoknak, jelentette be Remus Pricopie tárcavezető, aki szerint a kedvezményezettek heteken belül megkapják a pluszjuttatást. A miniszter elmondta, hogy a tanároknak és tanítóknak nem kell elszámolniuk az összeggel, mindössze annyit kell jelezniük, hogy mire költötték a támogatást. Az idei akció annak a korábbi, 2010-ben

felfüggesztett projektnek a folytatása, amelynek keretében a pedagógusok 100 eurós utalványt kaptak az államtól könyvvásárlásra. A finanszírozást európai uniós pénzalapokból biztosítják.

Kiosztotta díjait az RMPSZ

Kiosztotta az eredményes diákoknak, valamint a tudományos munkát végző pedagógusoknak járó díjait a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ). A szakmai szervezet Mákvirág-, Bolyai Farkas- és Kós Károly-díjjal jutalmazza azokat a tehetséges diákokat, akik hazai és nemzetközi tantárgyversenyeken, kulturális és sportrendezvényeken értek el kiemelkedő eredményeket, illetve magatartásuk is példás. Emellett az Apáczai-díjjal azon pedagógusok munkáját ismerik el, akik a közoktatásban dolgoznak, vagy onnan mentek nyugdíjba, és mindennapi munkájuk mellett tudományos munkát is végeznek, ennek eredményét pedig önálló kötetben, szaklapban teszik közzé. Az idei díjakat a szovátai Teleki Oktatási Központban adták át. A szovátai Sántha Csaba szobrászművész kisplasztikájából, sorszámozott oklevélből és pénzjutalomból álló Apáczai-díjra idén 43 tudományos munkával pályáztak az erdélyi magyar pedagógusok. Az Apáczai-díjnak gyémánt, arany és ezüst fokozatát, valamint magát a díjat adták át, emellett sok pályázó részesült dicséretben, továbbá elismerésben. Az ünnepség elején Magyarország csíkszeredai főkonzulátusának nevében Lukács Bence Ákos konzul mondott beszédet. „A bizalom építéséről szól a tanár és a diák közötti kapcsolat, arról, hogy ennek erősítésére mindig érdemes befektetni. A tanárnak bíznia kell a diákban, hogy a megszerzett tudást az életben felelősen használja, a diáknak pedig a pedagógusban, hogy iránymutatása helyes – fogalmazott a diplomata, aki szerint ez a bizalmi viszony a jövő táptalaja. – A jelenlegi magyar kormány teljes meggyőződéssel és kiemelt figyelemmel támogatja mind morális, mind pedig anyagi értelemben az oktatást, határon innen és határon túl, hiszen tudatában van annak, hogy enélkül nem beszélhetünk komolyan a családjunk, a közösségünk és a nemzetünk jövőjéről. Hargita megyéből az Apáczai-díj ezüst fokozatát vette át a csíkszeredai Balázs Lajos professzor a székely magyar jelképkultúra rituális szimbólumairól írt munkája elismeréseként. A pályázók közül dicsé-

retben részesült *Bolyongás a rengetegben* című pszichopedagógiai munkájáért Szász-Mihálykó Mária székelyudvarhelyi tanár, *Tudomány s erény díszére* című, a kászoni oktatás kialakulását ismertető munkája elismeréseként András Ignác, a kászonalitzi Dr. Lukács Mihály Általános Iskola igazgatója, *Lövéte, a megtartó székely falu* című munkájáért András József székelyudvarhelyi magyartanár. Az RMPSZ Tudományos tanácsa ugyanakkor elismerésben részesítette a csíkszeredai Barabás Attila kémia szakos tanárt a kémia oktatásához kidolgozott alternatív eljárásokról szóló munkájáért, továbbá a borszéki Farkas Aladár tanárt a *100 éves dítrói Jézus szent szíve templom* című munkájáért.

Új elnökség az OMDSZ élén

Szénás Szabolcs váltja Ravai Levente eddigi elnököt az Országos Magyar Diákszövetség (OMDSZ) élén, akit a Kolozsvári Magyar Diákszövetség (KMDSZ) javasolt a felsőoktatási ernyőszervezet elnöki tisztségébe. Az október 18-án Kolozsváron tartott közgyűlésen a szervezet rövid távú céljait is meghatározták a résztvevők. Többek között felmerült, hogy szükségszerű lenne az OMDSZ struktúrájának átgondolása. Ennek értelmében újra fel kell térképezni a romániai magyar felsőoktatást, hogy olyan városok egyetemista diákszervezetei is csatlakozni tudjanak az ernyőszervezethez, ahol korábban még nem volt, de jelenleg már zajlik magyar nyelvű felsőoktatás. Emellett az *Egyetemi Kalauz* kiadványról és a középiskolások tájékoztatását szolgáló Egyetemi körútról is szó esett, mint elhangzott, ezeket az aktuális trendekhez alkalmazkodva kell újra gondolni és újjáéleszteni. Az ernyőszervezet új elnöke, Szénás Szabolcs a Babeş-Bolyai Tudományegyetem kommunikáció és közkapcsolatok szakának harmadéves hallgatója, korábban két és fél éven keresztül a KMDSZ kommunikációs feladatait látta el. „Az elsődleges cél a szervezet újjáépítése annak érdekében, hogy a felsőoktatási szervezeteknek erős partnere legyen az OMDSZ a magyar felsőoktatás erősítésében. Emellett természetesen a szervezetnek óriási hangsúlyt kell fektetnie a romániai magyar tehetséggondozásra és az oktatásban felmerülő aktuális ügyekkel való foglalkozásra is” – foglalta össze az ernyőszervezet elsődleges céljait a frissen megválasztott elnök.

Új iskolaszárnyat avattak Kézdivásárhelyen

Új szárny áll a diákok rendelkezésére a kézdivásárhelyi Molnár Józsiás-iskolában, ebben többek között informatika- és más szaklaboratóriumok, illetve ebédlőként és tornateremként is használható díszterem kapott helyet. A bővítés azt követően vált szükségessé, hogy az iskola vezetősége 2012-ben, az előkészítő osztályok bevezetése miatt a dísztermet és az ebédlőt kénytelen volt osztályteremmé alakítani. Az új szárny építése két éve kezdődött, a diákok a szeptember 15-ei tanév kezdéskor vehették birtokba az új termeket. Az október közepén tartott hivatalos átadáson elsőként Veres Enikő iskolaigazgató köszöntötte az egybegyűlteket, megköszönve az iskola bővítéséhez nyújtott segítségüket. Mint elhangzott, a helyi önkormányzat 440 ezer lejfel járult hozzá az építkezéshez, míg Wilhelm Wegener német vállalkozó, a város díszpolgára 135 ezer lejfel támogatta a beruházást.

Kinevezték tisztségébe Török Zoltánt

Az RMDSZ által javasolt Török Zoltán lett Kolozs megye új főtanfelügyelő-helyettese, akit a szaktárca ki is nevezett tisztségébe. Valentin Cuius főtanfelügyelő elmondta: Török a tantervekkel, illetve a tanfelügyelőség által szervezett órahallgatásokkal foglalkozik. Cuius elmondta, külön értékelte, hogy Török Zoltán, mielőtt elfogadta volna a tisztséget, először megkereste őt és másik helyettesét, és megkérdezte, hogy elfogadják-e a személyét? „Mindez jóérzésre és felelősségtudatra utal, és remélem, hogy jól megértjük egymást” – mondta a főtanfelügyelő. Török Zoltán kifejtette, amikor szeptember elején közel 50 Kolozs megyei magyar pedagógus arra kérte, hogy vállalja el a főtanfelügyelő-helyettesi tisztséget, azzal a megfontolással tette, hogy bebizonyítsa: Kolozs megyében eddig is és a továbbiakban is tisztességesen dolgoznak a pedagógusok.

Keresett a speciális oktatás Hargita megyében

Nagy az érdeklődés a művészeti és a speciális oktatás iránt Hargita megyében, derült ki Bartolf Hedvig főtanfelügyelő tanév eleji beszámolójából, miszerint mindkét oktatási forma iránt nagyobb az igény, mint a lehetőségek. Elmondta, a székelyföldi megyében ebben a tanévben 10 381 gyermeket íratnak be óvo-

dába és napközibe. Az elemi oktatásban 16 591 helyet terveztek, és 16 317 gyermeket íratnak be a szüleik. Felső tagozaton 13 303 gyermeknek terveztek helyet, és 13 122 iratkozott be. Az elemi és felsős művészeti oktatásban túljelentkezés volt: az előzetesen jóváhagyott 1042 helyre 1056 gyerek iratkozott be. Mind a 92 tervezett gimnáziumi kilencedik osztályt elindították, esti oktatásban viszont a tervezett három közül csak egy osztály telt be. A nyolcadik után kezdődő hároméves szakiskolai oktatásban a 25 osztály helyett csak 24 telt be. Összesen 666 diák jelentkezett. A kilencedik osztály után továbbra is működő szakiskolai osztályok iránt kisebb volt az igény, a tervezett 20 osztály helyett 17 indult el. Az esti, posztliceális képzés iránt is csökkent az érdeklődés, a tervezett, államilag finanszírozott 13 osztály közül 9 telt be. A szakközép-iskolai speciális oktatásban három osztály indult, a csíkszeredai Szent Anna Speciális Iskolában a tervezett 133 helyre 147 gyermeket vettek fel. Ennél is nagyobb az igény, azonban sem hely, sem állás nincs több ezen oktatási formában, mondta Bartolf Hedvig.

Nyelvmentor program középiskolásoknak

A nyelvészet- és nyelvtanulás hasznosságára és különlegességére kívánja felhívni a figyelmet a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem (PKE) magyar nyelv- és irodalomtudományi tanszéke, valamint a tanárképző intézet által közösen indított, középiskolásoknak szóló Nyelvmentor program. A Start – Tanácsadó és Továbbképző Irodával partnerségben, a magyarországi Nemzeti Kulturális Alap támogatásával tető alá hozott rendezvénysorozat neves hazai és magyarországi nyelvészeket, valamint nyelvészettel foglalkozó kutatókat felvonultató első szakasza már megkezdődött. „Szándékunk hosszú távú együttműködésre bírni a romániai magyar nyelvű egyetemi oktatás nyelvészettel foglalkozó szakembereit, másrészt célunk magyarországi kutatókat is megszólítani” – közölte Magyar Sára projektvezető, nyelvész. Október 25. és február 15. között a Bánság és a Partium nagyobb középiskoláit veszik célba, ahol PKE hallgatói és oktatói tartanak foglalkozást a magyar nyelv aktuális helyzetéről: egyebek mellett a chatnyelvről, a chatszótárról, a szótárhasználatról, a névadási szokások változásáról és a nyelvi tájképről.